

פ"ת	צפת	ב"ש	אלעד	ב. שמש	אשדוד	היפה	מודיעין	בני ברק	עיר	ירושלים	נישת שבת	יציאת שבת	ר"ת
16:54	17:05	17:15	17:03	16:57	17:13	17:05	17:16	17:14	16:57				
18:11	18:08	18:12	18:11	18:10	18:12	18:10	18:10	18:11	18:10				
18:46	18:48	18:50	18:46	18:50	18:48	18:48	18:48	18:48	18:50				

לקראת שבת מלכתא

הלימוד השבועי לנבחני דרשו

דף הימני: בבא בתרא י"ד - כ"ז | משנ"ב: אמצעי סעיף ד' 'אמם שתאי' עד סעיף ט"ו | מוסר: אהבת חסד חלק ג' פרק ד' 'וועטה נבר אוודות הספדי' | קניון חכמה: אורחות חיים פתיחה - עד סוף יומת

יום חמישי כ"ז שבט תשע"ז | פנויי פרשת משפטים - שקלים | תקציר שבועי הדף הימני בהלבה'

Dirshu

דרשו ד' ועוז
קורס עולמי לחיווק
ועודו ליום התורה

מרן הגראי"ש אלישיב ז"ע"א

**לאחר שהסתירימה בדיקת החמצץ, החל הנכד לנער את בגדיו!
מן האבק שדק בו בבדיקה, רבינו סימן לו בידו להפסיק!
תמה הנכד ואמר: "הרוי הבגד מלוכך!..."**

מרן הגראי"ש אלישיב ז"ע"א מסביר מדוע אבק של מצוחה אינו לכלוך

התחנןתי לפניו: "סבא, זה הרוי כמעט גובל בפיקוח נפש!"
אולם הוא עמד ומדד את כוחותיו, שולט עליהם באופן מופלא.
ידעו היה היטב כמה הוא מסוגל וכמה לא, ולכן לא שמע אליו.
שנתיים לאחר מכן, לאחר שמדד את כוחותיו וראה שבאמת איןנו
מסוגל לזה, רק אז "ויתר" לנכדים ו"הרשאה" להם לעורוך בדיקת
חמצץ. וגם אז היה הולך פסיעה אחר פסיעה ובודק אחר הבודק
לראות אם בודק הוא היטב כען גдол העומד על גביו).

מה שהפליא יותר מכל היה הזמן שלאחר בדיקת חמצץ, לאחר
המאיץ הגדל והעצום שהשקייע בקיום המצוה, כשהיה מוטש
כליל, ואיירבו כמעט ולא נשמעו לו, לא ההלך לנוח אף לא לרגע.
התישב על כסאו, פתח את gamara, הרcin את גופו אל תוכה והחל
לŁmod כאילו כוחו במתנו, כמו היה זה לילה רגיל כל הלילות.
משמעות רבנן

magodhar urektzo la-torah hakodesha, heya noag be-atzmo kfi shatzir
lenhog nosa dagla shel torah b'dor. Rabnu ydu at drugato ha-gadolah
bat torah, v'makanan nabua ha-negatu ha-melchotit ha-atzilah, kfi sharo
latalmid chachm la-hatnaga.

בשבעות הימים, בזמנים בהם יתכן כי יכנס אי מי שלא מבני המשפחה
הקרובה אל הבית, היה לבוש תמיד בגד עליון. קר' ישב ולמד שניים
רבוט. מעולם לא והוא איש יושב ולומד בלבד בגד עליון לגופו. רק
באמצע הלילה, בעשנות שהיא נמצאה לבדו עם אחד מנכדייו, הרשה
עלצמו לשבת ולŁmod בלא בגד עליון. מאז ימי נוערו ועד ימי
זקנותו המופלגים, לא והוא איש שאינו מבני המשפחה הקרובה
מעולם לא בגד עליון לגופו.

כל תנעויותיו היו מלכותיות, מחושבות ומודקדות עד להפליא.
מעולם לא והוא עוזה פעללה כלשהיא לחינן. שום תנוצה לא
נעשתה ללא מחשבה מראש ולא תכלית מודוקדת. גם על ביתו
הקטן הקפיד שהיה בעל הופעה מלכותית. בית שוקול מתיקות
התורה מנסר בחילו אמרו להיות "כלל" לכבוד התורה!

באחד הלילות נתו קורי עייפות על עפפי הנכד, שמורות העיניים
נעצמו מאליהם בטרם הספיק להשיב את הסדר על כנו, ולשוטת
לבית מראה של בית שלומדים בו תורה. רבינו חזר מתפילה על
המשך בעמוד הבא <<

"את חג הפסאות תשמור" (שמות כ"ג, ט"ו)
בשנים האחרונות, מחמת זkanutomo המופלאת, לא היה רבינו מסוגל
להשתתח על הארץ כדרכו, لكن עשה זאת נaldo במקומו: זחל על
הארץ, חיפש בחורים ובסדקים, ורבינו הילך אחריו פסיעה אחר
פסיעה, עומד ועוקב אחר טיב בדיקתו!
לאחר שנסתירימה בדיקת חמצץ, ועל בגדיו של הנכד נצלבר אבק
מחמת זחילתו על הארץ, עומד והחל לנער את בגדיו מן האבק.
סימן לו רבינו בידו להפסיק!

תמה הנכד ואמר: "הרוי הבגד מלוכך!"
הסביר לו רבינו בנועם ובמתוק שפתים: "הבדג אינו בגדר 'מלוכך'!
אבק הבא מחמת מצואה אינו נקרא 'לוכך'. שום דבר של מצואה
אינו 'מלוכך', אולי ה'צבע' של הבגד 'שונה', אולי אינו אותו צבע,
אבל לא 'מלוכך'!"

אגב אורחה, אם עסקנו בעניין, נציג את תיאורו של נaldo ששהה
עמו שנים רבות:
כל מצואה שנצטוינו בתורתנו הקדושה - נעשתה על ידו בכל
הכוכחות, ואף למלعلا מכוחותיו ללא שום הנחות.

לייל בדיקת חמצץ... הבית נקי זה מכבר לפשת, ממורק ומצווחת,
אווירה נפלאה של נקיות שוררת בחלל הבית. לאחר שהנחנו
עבורי עשר חתיכות חמצץ, החלה "עובדת" בדיקת החמצץ, עבדה
שהפליה עין כל רואה. רבינו לא הניח לאף אחד מנכדייו או מבאי
בביתו לעורר עבורי את הבדיקה, בעצמו ובמו ידיו ערך את הבדיקה,
לא שום הנחות.

הוא כופף את קומתו הגבוה והשתתח כליל על הארץ, זחל בכל
הבית, סרק כל חור וسدק, וחיפש אחר החמצץ. המאמץ היה קשה
עבורי, בעיצומה של הזחילה וה"עובדת" היו פניו מדימות ושריגי
גידיו בולטים מרוב מאץ, אך הוא לא נח לרגע, זחל עד לארון
הספרים ובדק בין הארונות לקיר, תוך שהוא סורק כל ס"מ מביתו.
בשנת תשס"ד, לאחר שיציל בנס גדול מן המאורע הקשה בלבו,
סבירו היתי שבחנה זו יותר על המאמץ הגדל. מה מאוד הופעתית
שהחל בבדיקה חמצץ כרגע, ללא הנחות, השתתח מלא קומתו על
הארץ והחל לבדוק בחורים ובסדקים.

מדוע בתחילת אכזבת אותו בתרומה צנעה? ומה קרה בעבר כמה רגעים שהגדיל את תרומתך?

מכتب האדמו"ר שעוז רך לאחר תפילה עמוקה הלב

'צעק יצעק' - פערמים, דרכו של המתפלל הרגיל לצעק עם אחת, אם אין הקב"ה עוזרו - יפנה לעצות אחרות. אבל העני והאלמנה יצעקו עוד ועוד עד שיוישיהם, כי מלבדו יתברך, אין להם מושיע.

•••

בתו של חסיד אחד הגעה לפקרה, וכיוון שלאביה הרש לא היה כל, התבגרה הנערה ולא מצאה שידוך להקים עמו את ביתה. בצר לבניה פנה אל רבו האדמו"ר. שמע האדמו"ר את צרכו וכתב מכתב לשיר גдол המתגורר במרקח רב מעיריהם, ובו הוא פונה אליו בבקשה אישית לתמוך בתלמידיו ולתת לו מתנה הגונה, למען יוכל להשיא את בתו המתבגרת.

שמח החסיד על המכתב, ולמרות שהיא הייתה זו דרך ארוכה עד לעירתו של העשיר, לא שת ליבבו לכך, סמור היה ובטוח כי לא ישיב פניו ריקם, אחר נרגשת ריקם, כל כך של האדמו"ר. אך לא כך היו פני הדברים. העשיר אמרם קרא את המכתב בריכוז רב, אך פטר את העני בכמה פרוטות, וסגר בעדו את הדלת. התפלא החסיד עד מאד, וכי זו היא תגובתו לבקשתו אישית של האדמו"ר?

הוא נעצב על לבו, כל כך טרחותי לבוא עד לכאן, ובטוח הייתי שאושׂען, מה יהיה על בתין האם תשב בבית עד שליבינו שערות בראשות? שקו בהרהוריו וbigוניו, פסע ברחוב הסמוך אל הבית, הוא הבין כבר כי מכאן לא תבוא היושעה, ובלבו נשא תפילה חרישית לבורא העולם שיעזר לו ויושיעו, ובמהרה יראה את בתו מקימה בית נאמן בישראל.

לפתע הוא שומע קריאות מבית העשיר, המשרת קרוא לו לשוב. המשך בעמוד הבא <<

התורה מנסר בחילו, הרי הוא ארמן למלכות, ואף אם קטן הוא במימדי ופשט עד מאד במראהו, הרי הניקיון והסדר צריכים לשולוט בו כבארמן מלכות. וכי קתנה היא בעיניך מה שאמרו חז"ל: 'מן מלכי רבני?!'

עוד תופעה מופלאה שנבעה מתווך אצילותו המלכותית, אליה שמננו לב מתווך מעקב ממשך: רבניו מיעט בשינה. כל שנותו לא עמדה אלא על שלוש שעות ומהצה בלילה, ועוד זמן מועט במשר היום ככל הנזכר לקיום גופו.

ביום שהחסיר רבניו מקיים סדריו, היה נהוג להשלים את הסדרים על חשבונו השניה. למרות הצמצום בשעות השניה, לא ראהו מעולם מפהק מתווך חסרונו בשינה.

כך נהג מי שנושא את דגל התורה של הדור כולם.
(מתווך גדולה שימושה)

הרב ישראלי ליש

"כל אלמנה ניתום לא תענון" (שםות כ"ב, כ"א)

יסוד גדול בעניין התפילה, למד מכאן הגאון רבי שמשון פיניקוס צ"ל. אינו דומה אדם, המתפלל לה' כאשר באה אליו צרה, וחוץ מתפלתו הוא גם פועל בשאר דרכי השתדלוויות כדי למצוא מזור לצרכו, לאדם שאינו פונה למגן אחר מלבד בורא העולם. הוא מתפלל אליו עמוקה לבו ומשליך אליו את כל מאוינו. הוא אינו סומך על אף שליח אחר שיושיע אותו מצוקתו.

והביאור בזה הוא, כי כאשר הוא פונה אל כמה מושיעים, ומנסה כמה מיני השתדלוויות, واحد מהם הוא גם פניה ותפילה לקב"ה -

הקב"ה יעזר לו, אבל מעט, חלק מעוזרים רבים. אך כאשר הוא פונה רק אליו, ואין בווטח באףמושיע אחר - עזרתו של הקב"ה תהיה מלאה ומושלמת, כי הרוי אין עוד מלבדו. והאמת, שכך היא גם דרך בני האדם. כאשר עני מחרז על הפתחים ופונה לעזרה אצל כל מי שנקרה בדרכו, כל אחד יתנו לו מעט, ופורתה לפורתה מצטרפת. אך אם לא פנה לאף אדם, מלבד עשיר אחד שהוא אוהבו וקרובו, ועשרה זה יודע שידידו הנזקק פונה רק אליו מתווך קרבתו אליו, ואין פונה לאחרים, מתווך בששה, ובוואדיtin לו מתנה גדולה, כי העשיר יודע שהעני שם את מبطחו רך בו.

תפילה צזו - אומר הגר"ש פיניקוס צ"ל - כאשר היא בא בהבטלות גמורה, הרי היא כאילו אומר האדם להקב"ה: 'כל ישועתי ממך, רק אתה יכול לעזור לי, וחזקתה שהיא ננענית יותה' צזו הייתה תפילתו של חוני המעגל, כאשר עג עוגה ועמד בתוכה ואמה' 'ובוננו של עולם, נשבע אני בשמי הגדל שאני זו מכאן עד שתறחים על בניך', במעשה זה, אמר לקב"ה, אין אני כمحזר על הפתחים שפונה לכמה מושיעים, ובכללים גם אלה, אני קבוע בשבועה שפנויתי היא רק אליו, כי רק אתה מושיעני! אכן, שומע הקב"ה לצעקתכם של היתומים והאלמנה, כי הם שמים את מבטחם רך בו, אין להם עוד מי שיכל לעזור להם, בודדים הם בעולם, אין להם לאן לפנות. לפיזה - מסיים הרבי פיניקוס - מודיע היטב לשון הפסוק: 'כי אם צעק יצעק אליו שמע אשמע צעקתו'.

<< המשך בעמוד קדום

שחרית ועינוי נתקלו במראה המיטה שאינה מסודרת כראוי. לא הוציא מפיו הגה אחד ולא אמר דבר מיד ניגש, כופף את קומתו הגבואה, לא חס על תשעים וחמש שנותיו, והחל לסדר את המיטה בניחותא, דבר-דבר על מקוםו, מתוך את השמייה, פרש אותה על המיטה וסידר את הכריות. הננד שזה עתה התעוור משנתו חש אליו בבהלה וקרא: "סבא, אני אסדר את זה".

אר רבינו המשיך במלاكتו, ולא אמר מאומה. לאחר שגמר להקדיש מזמןיו היקר וסייעים את מלاكتה סידור המיטה, פתח את הגרמא, צלל לתוכה, וכול מתיקות הניגון התפשט בחלל. "שיעור חשוב למדתי באותו יום", אומר הננד, סבור היה כי שסידור הבית הוא עניין טכני של נוחות, עד שלמדתי שיש בו עניין חשוב של כבוד התורה. למדתי כי בית שזכה להיות משכן תורה וスクול

מדוע מיהר רבי יוסף זוננפלד לגלום מן התה הרותה כשהתארח בቤתו של רבי אברהם יצחק קוק?

בנו של הרב זוננפלד, ניגש לאביו ולחש באזונו: "אבא, היום אתה בתענית יארצית, שים לב שלא תשכח!!" שמע זאת הרב זוננפלד, ומיהר לגלום מן התה הרותה כמה לגימות קטנות. לאחר מכן...

בנו המופתע, חשב שאביו לא שמע טוב, אבל אביו רמז לו שהוא בסדה, ותמייתו גדלה עד מאד!

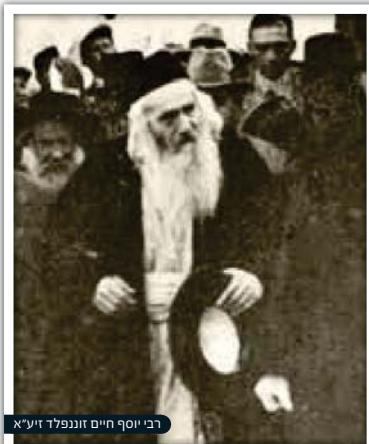
כשנגמר הטקס, יצא הרב זוננפלד מהבית עם בנו, אמר לו: "בא ואסביר לך את אשר עשית. זכרתי כי שרו אני בזכום ותענית, אבל גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פנוי השכינה. הרב קוק והרבנית טרחו מאי במצוה זו בשבייל האורחים, וכך אוכל לפגוע בהם ולא לטועם מהם שהגישו לשולחן? ומכיון

שחששתי שיפגעו מכך - התתרתי לעצמי לגלום מן התה בעיצומה של התענית, ומיהרתי לעשות זאת בעוד התה רותה, כדי שלא תהיה לי הנאת החיך מהשתיה. כמו כן שתיתי רק כמה לגימות, שיהיה

פחות המשיעור...."

העיקר שלא לפגוע ברגשות הזולתי!!! עוד מסופר על רבי יוסף חיים זוננפלד, שהגיע למושבה פתח תקווה כדי לפקח על ענייני ה'תלמוד תורה', שפתחו על טהרת הקודש במושבה. בתום סיורו בתלמוד תורה, הזמין אחד מנכבדי המקום לאروم צהרים לכבודו. באמצעות הסעודה נכנסה בעלת הבית, נגשה לרבי יוסף חיים ושאלתה בפייה: "הכنتינו עוף לסעודה, ורק לאחר הבישול נזכרתי שששחתי להפריד את הלב לפני המילאה". הרב פסק להיתר, אלא שמיד הוסיף ואמר לבעל הבית שמנהגו מאז מעולם, שלא לאכול מדבר מאכל שהתעוררה בו שאלת, ולכן הוא מנען מלאכול את העוף.

בסיום הסעודה, חשב רבי יוסף חיים שאולי מעשה זה, שלא אכל את העוף שהכינה בעלת הבית פגע בה, הוא ניגש למטבח, ופנה לביקורת הבית, והודה לה על האירוח הנפלא והוסיף לפניה قولם: "אצל אשה יראתך ה', שאינה מתבבשת לשאול שאלה כזו בפני קהל המסובים, אני מוכן לסתור עלייה למחדlein מון המהדרין!"

רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"א

הרב בנימין גולד

"**כִּי גַּבְגָּב אִישׁ שׂוֹר אֹשֶׁר** או **שָׁה**" (שםות כ"א, ל"ז)
דבר מופלא עד מאד מביא רשי' בביאור פסוק זה, ובביא את דברי המכילתא: אמר רבי יוחנן, חס הקב"ה על כבודן של הבריות, שור שהולך על רגליו ולא נתבזה בו הנושא על כתפיו, משלם חמשה, שהיא שוגבנת נושא על כתפיו, משלם ארבעה הויאל נתבזה בו. לא יאומן עד כמה הקפידה תורה על כבודן של בריות! הפסוק הרי מדבר על גנב שנכנס לדיר של חבירו, לוחק איתו שהוא, מרכיבו על כתפיו וгонבו, מעשה נפשו וbez'וי השכל פשוטו אומר, שאין להתחשב כלל באדם נקלת שכזה, שלא רק שגבן אלא עשה זאת באופן הכי אלגנטי שיש, לוקחו על כתפיו, כאילו הוא נכס שלו משכבר הימים...

והנה, התורה חסה על גנב זה, על מה?! על קר שהתבזה, שהיא צריך לשובב את הטלה על כתפיו?! אין זאת אלא, שהتورה באה להAIR את עינינו בחומר העניין של כבוד הבריות. אם על גנב גס ונבזה, הגנב את ממון חברו ללא רגשי רחמים, אבל במעשהו הוא טרחה שיש בזה בזין, חייבים להתחשב בו ולהקל מעליו את חומרת עונשו, על אחת כמה וכמה יש ללמד מכך על האדם הישר, חבירנו ורעינו, או כל אדם באשר הוא, כמה עליינו להזהר בכבודיו! כמה יש לטrhoח שלא לבזותיו ולדאג לפיסו בדברים אם התבבש או התבזה על ידינו.

זו היא תורתנו הקדושה, יורדת היא עד נימי הנפש הדקים של כל אדם, עד כמה קשה על האדם הבזין הצער והבושה, שאף כשהועשה מעשה רע, גם נשנכהל במעשה נפשו, אם התבבש או התבזה קצת במעשהיו, זה כאב לו, זה צרב לו, ויש להתחשב בו ולפיסו. וכל זה למדנו על חומרת עניין כבוד הזולתי!!!

בשנת תרע"ד, ערכו בני ארץ ישראל בראשות מרן דארעא דישראל רבי יוסף זוננפלד, מסע תשובה; בכל המושבות החדשות שנוסדו אז בארץ, בכל מקום בו הגיעו, עשו להם כבוד גדול, והרבנים נשאו משאות של חיזוק והתעוררות לעורר לב העם. בערבו של יום, הגיעו הרבניים לעיר יפו, שם סיימו את מסע התשובה, והתכנסו בቤתו של המרא אטרא רבי אברהם יצחק קוק, ליטקס סיום המסע. הרבנית טרחה עברו האורחים החשובים, והגישה בפניהם תה ועוגות להשיב נפשם.

<< המשך מעמוד קודם

לכן השבטי פניך ריקם, כדי שתבין ששם דבר לא בטוח, וגם אחרי מכתבו של האדמו"ר יתכן שלא את מה שבלבך כבר היה שלך. כשיצאת מאuczוב והבנתה ששם דבר לא בידים שלך, שמחתי מאד להיענות לבקשתו של האדמו"ר ולעוזר לך להשיא את בתך". דבריו של העשיר נפלו על אוזניים כרויות, החסיד אכן הרגיש שהתפילה החрисית שנשא מחוץ לבית העשיר, הייתה עמוקה הלב, בבחושא عمוקה של 'אין עוד מלבדו', ורק הוא, הכל יכול, אכן יכול לעזור לו.

העשיר הוציא מכיסו חפיסת שטרות מכובדות ונתן לו במאור פנים: "הא לך לחותונת בתך", וסייעים בברכה "שיהיה לך ממנה ומכל יוצ'ח רק נחת". שמח החסיד על תרומתו, אך פלייתו גברה, והוא איזר אומץ ושאל את העשרה: "מעירקאו מיי קסבר? מודיע בעבור כמה רגעים שהחלה את הגדיל את תרומתך?"

"עננה לך זידי" – אמר לו העשרה, "כאשר פנית אליו עם מכתבו של האדמו"ר, בטוח הייתה כי הגיע מזור לצריך והישועה כבר בידך,

3

info@dirshu.co.il | 02-560-9000 | י"ל ע"י "דרשו" – קון עולמי לחיזוק ועידוד לימוד התורה

עלית לתורה, התרגשתי, וכמוון נתקעת בamu... לא הצלחת לזר את הברכות, אבא ז"ל ניסה להרגיע אותה "תנשום عمוק", הוא אמר...

מחבר הספר 'אתה לך', הרב אהרן מרגלית, מדבר על הצורך להזהר ובליחוי הציבור הניגשים לעמוד • הוא משותף אותנו בספר טראומתי מעברו הרחוק, ומבהיר מסר חד ונברור: "אל תהיה כמו זוכב שתמיד מתנהל על פח האשפה" • וגם: "העירו לך? פגעו בך? אל תקים על זה אוהל, התגעגע ותמשיך הלאה"

מהצד: "מה פתאום, זה לא יעזר כלום, תסתום את האף עם שתי אצבעות, ככה יהיה לך יותר קל".

"אבא אמר לי: "אל תענה לאף אחד, תנשום עמוק עמוק, ותחליל שוב מהתחלה, לאט, לאט, לאט..." אם לפני כן לא הצלחתи להוציאו הגה מהפה, עכשו כבר לא יכולתי אפילו לנשום עמוק, או לנשום בכלל. איני יודע כמה זמן לוקח כל הסיפור הזה, אולי דקה, אולי פחות, אולי יותר. אך בשבייל כל שנייה נראהתה כמו נצח. הילדים עומדים שם עם שקיות נייר חומות לזרוק עלי אחרי שאסיהם את הברכות, הקהל נע בחוסר סבלנות, ואני לא רואה את האור בקצת המנהרה".

"פתאום אני מוצא את עצמי מדדה ב מהירות על קביי, ונמלט מבית הכנסת. אבא היה בהלם, ברגע הראשון הוא לא ידע מה לעשות, אבל עד מהרה החל לרצוח אחריו. אני מודיע את פני אל השירותים. אבא רודף אחרי mnieה לדחווף רגלו בין הדלת למשקו, כדי למנוע ממני את סגירת הדלת, אבל הוא אישר בשניה. סגרתי את הדלת ונעלמי אותה. בכיתני משך שעה ארוכה, ואני בחוץ מדבר על ליבי שאצא. רק אחרי שהבטיח לי שאחרון המתפללים כבר הלך הביתה הסכמתי לצאת, וכשהגעתי הביתה מיהרתי להסתגר בחדר. לא נטלתי ידיים לסעודה ולא ישבתי עם האורחים שהגיעו ממרחקים במיוחד לשבת בר המצווה של".

"רק אחרי כשעתיים, לקרהת ברכת המזון, יצאתי מן החדר, שטפתי פנים והתיישבתי ליד השולחן בפניים נפולות. הספרו נגמר, מתפללי בבית הכנסת שכחו מיד את מה שהיה, אבל אני, אני לקחתי את הטראומה הזאת. היא ליוותה אותי המון שנים".

"אם היו מצלחים לשток עוד טיפה, אני מאמין שהייתי מצליח לומר את הברכות. הם היו יכולים למצוא משהו יותר צירתי כדי לעודד אותו, אבל הם לא חשבו שככל אמרה שלהם מוריידה אותה יותר, ופוגעת בנפשי פגיעה קשה מאוד".

"חשוב מאד שהציבור יבין את הקשיים, של נער בר מצוה, שעולה ל תורה בפעם הראשונה בחו"ו", אומר הרב אהרן מרגלית. "הדברים אמרוים אפילו במקרה שהנער עולה לעליה רגילה. על אחת כמה וכמה נכוונים הדברים כשהוא עולה למפטיר, וצריך לקרוא את הברכות הארוכות. על מקומות בהם נהגים שנער בר המצוה קורא את הפטירה כולה - אני כבר לא מדבר...".

"חיפשו רגע על אותו נער בר מצוה שעולה ל תורה. שבועות וחודשים הוא מתכוון לרגע זהה. כמה הוא לחוץ וחושש

יעקב א. לוסטיגמן

"**ז'בי ז'רין אנשימים**" (שמות כ"ב, כ"ב)
הרב אהרן מרגלית, הוא מרצה ידוע, שהרצאותיו הפכו לשם דבר בעולם החרד. אף אחד אינם נשבים בקסמו, בסגנון דיבורו השוטף והנובע כמעט המתגבר, בעושר הלשוני, ברעיונות נפלאים שמעביר בהרצאותיו בדרכים מרתוקות ובהומור מתובל ברגש יהודי חם.

לא תמיד היה הרב אהרן מרגלית מרצה דגול. מי שקרא מעט את ספרו 'אתה לך', או שחשף לסיפורו בדרך אחרת, יודע שהרב מרגלית סבל בצעירותו מגמגים כבד, שלא אפשר

לונهل אפילו שיחה שגרתית בלי חשש. ומה קרחה כשהNALץ לעלות ל תורה, ולברך את ברכות התורה בפני קהל המתפללים בבית הכנסת הגדל של מושב תפוחה?

זה היה נורא! פשט טרגדיה!

את הספר מספר ר' אהרן בזווית מאוד אישית. הוא מספר את סיפורו שלו, כיצד שבסבל מגמגים קשה, ונאלץ לעלות ל תורה בשבת שאחר בר המצווה שלו. סיפור שהסתומים באופן עצוב מדי.

"זמן רב לפני בר המצווה שלי, כבר פחדתי מאד מן הימים בו א策טרך לעלות לתורה בבית הכנסת, ולומר את ההפטרה. היה

זה חוק בל עבור ביישוב תפוחה בו התגוררנו, והבנתי שאין לנו. התכוונתי זמן רב מראש, והייתי פשוט מבועת מן הרעיון שא策טרך לעשות זאת".

"בסוף של דבר התבර שהחשש שלי היה בחלוקת לשואה, כי השבת שלפני בר המצווה של'i הייתה 'שבת חזון', ומנהג המקומות היה שהרב, ורק הרב עולה למפטיר בשבת זו נשמתה לרוחה, אבל הבעיה לא נעלמה לחלוין, עדין הייתה צריכה לעלות לתורה בשבת שאחרי בר המצווה, 'שבת נחמו'".

"עלית ל תורה, התרגשתי, וכמונן, נתקעת בamu... לא הצלחתи לומר את הברכות. אבא ז"ל ניסה להרגיע אותה "תנשום עמוק", הוא אמר לי, "תתחליל מהתחללה לאט לאט". עמדתי שם, נכלם ומבושש, מנסה לחוץ את עצמי ולא מצליח להוציא הגה מהפה".

"בעודו מנסה לאזרז את הכח והאומץ לומר את הברכות, צעק מישרו מירכתי בית הכנסת: "שים שתי אצבעות בפה, יהיה לך כל יותר". התבלבלתי לגמרי. לא הבנתי מה הוא רוצה מمنני, ובעוודי מנסה להבין את משמעות הדברים, צעק מישרו אחר

לו משקע כבד מאוד. מازה הוא לא ניגש יותר לummود".
''אני מצד דיברתי על לבו שיארגן לעצמו חוויה מתקנתה, שיגש שוב לעמוד וווכח שהה לא כל כך נורא. עדיף בגיל 17 מאשר בגיל 40. הוא הילך לבית הכנסת קטן קטן וצדדי, עם מספר מתפללים מצומצם, וניגש לעמוד. אחרי התפילה הוא מרים אליו טלפון, וב科尔 נכאים הוא מספר לי שהכל היה בסדר גמור, אבל אבא שלו, שבמקרה התפלל באותו מנין, לא אמר לו כלל אחרי התפילה, וזה מאד מציק לו, למה אבא שלו לא החמיא לנו, למרות שהוא ידע על סרכבו לגשת לעמוד כבר שנים בשל החשש מתגובה המתפללים...''.

''אמרתי לו, אם אבא שלך לא מחמיא לך, תסחט ממנו מחמאה. גש אליו בעבר ותשאל אותו איך היה... לא ידעת אייזה עול אני עושה באותו בחור, כי לא האמנתי עד כמה יכול האבא להיות אוטום לרחשיו לבו של הילד''.

''בשעתليلת מאוחרת הוא מבקש על דלת بيתי ללא תיאום מראש, במרקחה הייתי בבית. הוא נכנס פנימה ופרק בבכי. הוא אומר לי: ''ר' אהרון לא תאמין מה קרה לי, עשיתם עצתך, ושאלתי את אבא שלי אם היה בסדר, והוא אמר לי 'כן, אבל התפלلت מדי מהר''.

''הילד נפגע עד עמוק נשמתו, ומазה כבר עברו כמה וכמה שנים, והוא לא מעז להתרקרב לעמוד התפילה. אני בספק אם הוא יוכל להתפלל בשנת האבל על אבא שלו אחרי המאה ועשרים שלו...''.

''את האבא נשאיר רגע בצד, זה לא הנושא שלנו. בוואנו נראה מה אנחנו יכולים ללמידה מהסיפור הזה. מיליה טוביה! מחמאה! זה כל מה שהבחור הצער הזה ציריך כדי לקבל ביטחון ולדעתה שהוא מסוגל לגשת לעמוד. שימו לב כמה חשובה מילת פרוגו, הקהל לא משער עד כמה המעים של הבחור התהפקו לפני שעשה את זה. וגם אם זה בא לו בנסיבות, מה רע במחמאה? האם מישחו הפסיד פעם מכך שהחמא לזולתו?''

''להתרגל לפרגון ולהחמא, זה עניין חשוב גם לאדם המחמא עצמו, ולא רק לאנשים שזוכים לקבל את המחמאות. צרי לזכור שאלות ספיקות של דאוריתנא, ולפעמים זה יותר מספק. מדובר פה על שפיקות דמים של ממש בחלקן מן המקרים. למה לא להחמא? מתקבל בידינו שחזקה על מחמאה שאינה שבה ריקם. אף אחד לא נעלם ממחמא!''

לסיום, מהו המסר שאתה רוצה להעביר לציבור בסיפור הזה, או יותר נכון בציור הטיפויים שסיפרת לנו?

''המסר מאד ברורה: תהיה ורギש! תחשוב על השני! לך זה קל לגשת לעמוד או לעלות לתורה, אבל לא לכל אחד זה קל. אל תהיה כמו זבוב שתਮיד מתנהל על פח האשפה. אל תחשוף תמייד איפה למתוח ביקורת ואיפה להעיר הערות שלוליות לפגוע''.

''ייש לי גם מסר לשיליח הציבור שהעירו לו, ולא משנה בן כמה הוא, אם הוא בן שניים ושביעים או שהוא נער צער בן 13 וחצי''.

דעו לכם, שככל העולם יכול לא שווה אפילו אנחנו אחת,vrker אמר הרף מקוץ. העירו לך? פגעו בך? אל תקים על זה אוהל, ואל טיפול פה. אם תשקע פה לא יהיה לךUCH לzechat. קום, תנער מעצמך את הביקורת או ההעירה הפוגענית, תפנים את העובדה שאנשים שמתרגלים להעיר תמיד ימצאו למי להעיר. המשך הלאה בליך לחשוב עליהם כלל, ותמנע מעצמך הרבה מאוד כאב לב ומחשובות מטרידות''.

להיכשל, לטעות ולהתבלבל.ليلות טרופים עברו עליו בתחום איך זה יהיה ועוד כמה הוא יציליח...''
''חשיבות לדעת לא להעיר, לא לקפוץ ולתקן את הנעה, כשיש לידו אבא וגבאי שידאגו לך. וחשוב לא פחת להחמא ולפרגן לאחר מעשה, לשבח אותו על הזרה בה אמר את הברכות, גם אם פה ושם היה כשל נקודתי''.
הרב מרגלית מספר לנו סיפור טרי, שאירע שעה קלה לפני השיחה שקיימו אותו.

''משה הערב, לפני שעה, התקשרה אליו סבתא מבני ברק, ומספרת לי שהנכד שלו עולה לתורה בעוד שבועות אחדים. הוא רוצה לומר את ההפטרה, כמנגנון בבית הכנסת בו הוא מתפלל, אבל יש בעיה: הוא מגמגם''.
''הילד כמובן ניסה לлечת לטיפולים וمتפללים שונים, אבל זה לא עוז. הסבטה משתתפת כרגע בסדנא שלו בני ברק, ושותאלת אם יש לי טיפ קטן לנכד שלו, שיכל לעזור לו עם הגמגם. הנכד אמר שהוא מוכן לנסות, והוא מאמין שהוא יציליח את

''בעודי מנסה לאזרע את הכה והאומץ לומר את הברכות, צעק מישחו מירכתי בית הכנסת: ''שים שתי אצלבות בפה, יהיה לך כל יותר''.

''נתתי לה מספר הצעות. אמרתי לה שצריך לתת לנער אפשרות וזה הולך לו בנסיבות. עיקר הבעיה היא בברכות שאחר ההפטרה, שם הוא חושש להיכשל...''.

''נתקתי לה שצורך לתת לנער את הצלחות, אם הוא רוצה לעלות למפטיר, ולאחר מכן לו יותר על זה אם הוא כל כך חרוד מכח, הרי אם אנשים ידברו על הגמגומים שלו, ויעירו לו, ויעזרו לו או יגלו סימנים של חוסר סבלנות, הטרואומה יכולה ללוות אותו לאורוור שנים''.
''הצעתי גם שיאמר את הברכות בשקט, הוא לא חייב לצעק בקול גדול, אם יאמר אותן בטון שקט יותר, הסיכוי לטעות קטן יותר, וגם במקרה שיטה - המבוכה אינה גודלה כל כך. הצעתי שהבא יעמוד לידיו ויפזע עמו את הברכות והמנגינה''.
''עד כמה עוללה העלה לתורה להיות קשה בשביב נער צעיר. ישנים אנשים שלא מצליחים להבין את הקושי. הם עושים את זה בלי שום בעיה, וכך לא פעם לא הרגישו חוסר ביטחון בכלו מצלבים, אך הם צריכים לדעת שיש אנשים שאצלם זה שונה. יש אנשים שבאים עם חוסר ביטחון, מתבלבלים, מתרגשים, לוקחים ללוב כל הערה וסוחבים אותה אתם לאורך זמן. זה נכון גם במובגרים, וזה נכון שבעתים בקרב נערים עיריים''.
''לפנינו שנים אחדות שוחחת עם בחור בן 17, תושב רחובות, שהגיע לביתי לדבר איתי בימי בין הזמן. הוא סיפר לי שבחיותו נער צער, מיד אחרי הבר מצווה, שלח אותו המשגיח בחידור להיות החזן, הילד סרב אבל המשגיח שכנע אותו מאד והוא נתה. הניסיון לא עלה יפה, והילדים האחרים לעגו לו והשאירו

אבא אף אומר, שאתה מסכת בבא בתרא הוא זכר פחות מיתר המסתכות מאחר שלמד אותה אחרונה, ולפיכך היא פחות גירסה דינוקתא' בעבורי

ומדוע לא הтир החזו"א למון רבי חיים קנייבסקי שליט"א לעבר לישיבת פוניבז' • הרבנית ר. צביה על זכרונות מבית אביה

אבל היו גדולים באיכות. היו שם החזון איש, רבי מאיר קרליין הרב מפוניבז', שבאותם ימים עלה מליטה, ועוד. סך הכל קיבלABA חמישה עשר ספרים, מה שמלמד על מספר המשתתפים... היו שם סידור, חומש, שני טורים של משנהות, עוד ספרי קודש ועודדים ועם מיליון אנגלי שננתן שכן, ואבא מירה לזרוקו... סבא, שידע לעשות הכל במוחו ידיו, טרכ ליצור מקום בספרים: הוא נטל ארגז תפוזים עשוי עץ, הוסיף מדף באמצעו, אבע – והנה היה לאבא ארון מושלם. במשך השנים הוסיף ארגז על ארגז, וכולם התמלאו בספרים.

ישיבת לומז'ה

אחר הישיבה הקטנה עלה אבא לישיבה הגדולה 'בית יוסף' כיוון שלמדו בה מסכת 'במורות', ובבא, שהיה ראש הישיבה, רצה למדדו את המסכת. כאשר סיימו עבר לישיבת 'לומז'ה' שבפתח תקווה. בלומז'ה למדו באותה עת בחורים רבים שנעשו לראשי ישיבות, ביניהם: הגאון רבי מרדכי מן, הגאון רבי שמואל רוזובסקי ואחיו הגאון רבי יוסף ועוד.

באבא למד בלומז'ה במשך שבע שנים. במהלך שנים אלו נפתחה בבני ברק ישיבת פוניבז', ובקובצת גדולה מבחו'ר לומז'ה עברו למדוד בה. הרב מפוניבז' רצה שגם אבא יעבור לישיבתו, אולם החזון איש הורה לו להשאר בלומז'ה, בכך: אין מן הרاوي לזרוקן את ישיבת לומז'ה מלומדיו! בחלק מהתקופה שבה למד אבא בלומז'ה כיהן שם הרב שך מגיד שיעור, ועל כן אבא רואה את עצמו כתלמידיו. בפורים שלחו אבא וחברו הבוחר בארץ וינטורייב' משלוחת מנות לרב שך, שכלל רשות קושיות על רוב מסכתות הש"ס – קושיה לכל מסכת. הרב שך התפעל מאד ממשלו מנות מקורי זה ושמיר את דף הקושיות בין גניזי.

המשגיח בישיבה באותה עת היה הגאון רבי אליהו דושניציה, שלדבורי אבא, החזון איש העיד עלייו כי הוא מל"ז צדיקים נסתרים שבבודה. הוא היה מעשרות תלמידי החפש חיים שעסכו בהוצאה הדיבוק המפורסם (בעצירותו היה רגיל לשטוח את שאלותיו בפני החפש חיים, ובערוב ימיו היה משגר את שאלותיו לחזון איש דרר אבא. מתוך הרجل היה פונה לאבא: 'תשאל את החפש חיים מה הדין לגבי...') אבא מסטר עליו סיורי נפלאות ממש, ואף טרח והוציא לאור יחד עם רבי שלום שבדרון ספר מחידושים תורנו בשם 'נחלת אליהו'.

سبתא היתה נותנת לאבא דמי כס כדי שיקנה לו אוכל כדי شبיעה, מה שלא היה בר – השגה במתבח הישיבה, אבל אבא רכש בכספי ספרים. כשהנישאו אבא ואמא, כבר הייתה לאבא ספרייה שלמה...

(מתוך הספר ביתAMI)

"**ז"קח ספר הברית**" (שמות כ"ד, ז') הרבניתה ה צביוון מסורת בספר החדש 'ביתAMI': סבא מרן הסטייפלר קיים באבא 'ישננתם לבנייך' והרבה למדוד עמו עוד מילדותו. היו זמנים שבהם היו יושבים ולומדים כשה חזון איש ישב לידם ומעיר את העורותיו.ABA ספר כי הם למדו במשך שנים את רוב מסכתות הש"ס, גם את הקשות שבהן, כגון מסכת עירובין, מסכת חולין ועוד.ABA אף אומר, שאת מסכת בבא בתרא הוא זכר פחות מיתר המסתכות מאחר שלמד אותה אחרונה,

ולפיכך היא פחות גירסה דינוקתא' בעבורי.

ABA, שראה את סבא מוציא לאור את ספריו בזה אחר זה, השתוקק ללבת בדרכיו, וכבר משחר ילדותו התעסק בכתיבת מחברות וספרים.

ABA ספר כי לאחד מספריו הראשונים, שבו העתק למחברת את שמות התנאים והאמוראים המוזכרים בגמרה ואף ציין את מספר הפעמים שבהם מוזכרים, קרא 'קדש הקדשים'. "קדש הקדשים?" שאל אותו החזון איש.

ABA שהבין כי השם אינו מוצאת חן בעיני החזון איש, מהק את קצה אותיות ה-ה-ץ, וכן שינה את שם 'הספר' ל'קרש הקראים'....

בזהדמנות אחרה, כשהחלABA לחתר ספר בשם 'שיח השדה' (כשמו של ספר שאכן הוציא בהמשך), הגיב החזון איש בחור במשמעות הפסוק: 'טרם יצמח'...

שמעת בר - מצוה בהיכל הישיבה

ABA למד בילדותו בתלמוד תורה 'רבי עקיבא' (לימים תלמוד תורה 'מרכז'), שהיה אז התלמוד תורה החדרדי היחיד בבני ברק, אצל המלמד הרב זלמן קורץ והמשיך בישיבה הקטנה 'תפארת ציון'. יהודי שלמד עמו זכר כיצד בפסקות היה 'משחק' במסחקים מקוריים: לספור כמה פעמים בש"ס מוזכרים שמות התנאים והאמוראים....

בהגעהABA לגיל מצוות נערכה 'סעודה' הבר – מצוה בהיכלה של ישיבת 'בית יוסף'. ודאי סבורים אתם שפינו את הספסלים והסטנדרטים וערכו שולחנות ליד המלך, אך לא כן – כל כלו של האירוע לא היה אלא שולחן צדי שעליו הונחו מזונות ויין לפני המשתתפים. בו בזמן נmarsח 'הסדר' בהיכל הישיבה כרגע... מאחר שלא נשלו הזמנות, לא היו המשתתפים רבים בכמות,

פרק ר' חיים קנייבסקי שליט"א

למהחרת הדינר עבר ישיבת פוניבז', שנערכ בדרום אפריקה, התפנה מרן הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצוק"ל לפתח את המעתפות, אחת מהן הצליחה להפתיעו בשל הצעק בעל סכום העתק שהכילה

הגאון רבי יהיאל מיכל שטרן שליט"א על האלמנה שמסרה נפשה לחנן ילדיה, והتوزיות המפתחיות

מולו. היה זה היהודי ליטאי נמוך קומה עם ז肯Ken ('א קמץ בערדי' כלשונו של הרב מפוניבז') שהכריז בקול: "ידעת שבתוואו לכאן".

מי הוא זה ואיזהו, איך ידע שאבאו לכאן, ומדוע הוא מתגורר בצריף עז? תעלומה רודפת תעלומה...
“אסביר לך הכל!” פתח היהודי, וסיפר את

סיפור חייו המדיניים. אותו ואת שמו נתחינו היהודים, גידלה אימם האלמנה בליטא, בעיר סמוכה לפוניבז'. הם חסכו לחם מפיהם, על מנת לאכילת העגלת הקטנה, כדי שתתגדל ותתן חלב, אז יוכלו למוכר את החלב ובכך שירוויחו ישכרו מלמד.

בינתיים, לא נתנה העגלת חלב, ותורה - מה תהא עליה?

שכרה האלמנה מלמד על חשבון החלב העתידי שבוא בו. חלף חודש וחלב אין. פרצת האלמנה בבכי מר והבטיחה למלמד שהוא יהיה הראשון שיינה מנתנות העגלת. חלף חודש נוספת והמלמד הודיע שיש לו הצעית עבודה עם כסף מזומנים, ולא עם חלב עתידי. גם לו יש ילדים לאכילת והוא נאלץ להפסיק למלמד את היתומים.

האלמנה ניצבה מולו רועדת, מעינה זלגו דמעות, והכריזה בnimat ניצחון: "קח לך את העגלת במתנה, ותלמד את הילדים שלי תורה בכל שוויה, ובהמשך השם כבר יעצור..." בלב כבד נטל המלמד את העגלת. האלמנה והיתומים נותרו ללא משען אך עם תורה.

"כך חינכה אותנו אמא", סיים היהודי, "וכאשר שמעתי שלאחר המלחמה קמתם להעמיד מחדש את התורה בארץ ישראל, החלטתי לצoud בדרכה. מכרתי את כל אשר לי, רשותי את כל הסכום על הצעק ועברתי להתגורר כאן. בשל הסכום הגדל שתרמתי, ידעת שבתוואו הנה, אך דעו לכם שזו התרומה האחרונה שלי..."

(מתוך 'מידות והנהגות טובות' - הרב יהיאל מיכל שטרן)

"שְׁמַע אֲשֶׁר צִקְתָּז" (שמות כ"ב, כ"א) רבי אברהם כהנמן ז"ל בנו של הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצוק"ל, ספר סיפור מופלא - על כל החינוך שאשה אלמנה יכולה להחדיר לבניה, וכך סייפה: באחד הערבים נערך דין ישיבת פוניבז' בעיר יונסבורג שבדרום אפריקה. למחמת בצהרים התפנה מרן הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצוק"ל, לפתח את המעתפות, אחת מהן הצליחה להפתיע את כל הנוכחים באותו מעמד בשל הצעק בעל סכום העתק שהכילה.

בימים ההם לא נהגו להדפיס את שם בעל החשבון על הצעקים, והנוכחים לא ידעו לזהות את החתימה על מנת לבקר בביתו של התורם הנכבד. מרן הרב מפוניבז' ביקש לבירר את זהותו של התורם. פנו לבנק וכעבור שלושה ימים סיפק הבנק את פרטי התורם ואת כתובתו המדעית.

הסתבר שהוא מתגורר למרחק של שונה שעוטה נסיעה ברכבת מיוונסבורג. אך לא אדם כמו מרן הרב מפוניבז' ירתע. כאשר הגיע מרן הרב כהנמן לעיר, בקש מנהג הרכבת להביאו לכטובת הרצואה. הנהג החל בנסעה ועצב את העיר. תמה כאשר הגיע לפברירים לא עצר אלא המשיך והמשיך. תמה מרן הרב מפוניבז' באוזני הנהג, لأن הוא ליקח אותו הרי לא יתכן שהగביר הגדול מתגורר באיזה חור, אך הנהג טען בתוקף שהוא נושא לכטובת המדעית.

בסוף דבר, נכנס הנהג לשכונה מוזנחת של פחונים, שם עצה: "הנה הבית!" הצביע על מבנה עולב שלא הזכיר כלל מראה של בית.

מרן הרב מפוניבז' ביקש ממנו להמתין, שכן חשש להסתובב לבדו במקום כה עזוב ומזנחת. דפקה בדלת ובעל הבית ניצב

שיעורים

077-2613337

עכשווי בקו השיעורים של דרשו

"דבר אחד אני מבקש מך, עזוב את ביתך ולא תוסיף ראות את פניהם. עשה בכיספי מה שתרצה". יצא סעדיה והוא עוד על סף הבית ואמר: "אתה נוקם ונוטר, אכריך אותו לקבל את שלחך, בדין תורה אכריך אותו, שלום לך"

**האם מותר למסור אבידה לנוהלת האכיות של המשטרה? מה אעשה בהפץ המונח בארון חשמל?
האם מספק לפרסם הודעה במקומון השכוני?**

והלך לו. הולך סאלם מהר לבתו למען לא יראו העומדים כי דמעות עמודות בעיניו והענין היה לשיחת האנשים בעיר. נכנס לבתו ואשתו קבלתו במארח פנים ובברכה: "אירחיב לביתך!". והוא כמעט לא יכול היה לדבר. רק בחדר סיפר לאשתו את כל המעשה ואמה: "האם אקח כסף לא שלי? אפילו מגוי לא אקח. קל וחומר מידייד". ענתה אשתו: "למה עשית זאת, לחת לו מכסף?". השיב סאלם: "וכי מה הייתי ציריך לעשותות?". "ליירוק בפנויו!" ענתה האשה והוסיפה: "אחריו כה הרבה שנים רבות ביחס, הוא חושד ברך? האשה החזיקה בדעתה ואמרה לבעה: "האם בשביב מצות השבת אבדה, היית ציריך להוסיף לו משלהך?". סאלם המשיך לדבר ולנהם את אשתו וזוו כאשה נאמנה וטובה, מיהרה להביא לו מן התבשיל שהכינה וקפה "קיישר". ישבו שניהם לאכול ולבעם כבד עליהם מן הדבר שקרה. ראה כך אמר סאלם לאשתו "יא מאירה. המשל אומר, מצוות לא נקנות בקלות כמו שמפעצחים אגוזים. מצוה אמיתית צריכה לעלות בכיסף ולפעמים גם בקרבותן. אני יודע שלא פתחה את הכסף שלו ולא נגעתי בכספו והקבב"ה זימן לי מצוות השבת אבדה". כך דבר בפיו, אך לבבו היה מר עלייו מאד על כך שחברו חشد בו והחליט לא לדבר אליו לעולם. באותו הלילה נפתחה דלת בינו של סאלם וسعدיה נכנס לחדר הגadol והואcadם שרך בדרכו ארוכה. "הייא עליכם שלום", אמר לסאלם, "באתי לומר לך שלא התנהגת עמי נכון?".

"מה קרה" - שאל סאלם. "נזכרת שאתה לך עד כספך?..." ענה סעדיה בביטחון פנים: "עוד כספך... עוד כספך... למה אתה מענה אותי? למה נתת לי כסף שלא לקחת מני, שלא מגיע לי?". השיב סאלם: "לא מגיע לך? הלא דרשת מידי?". ענה סעדיה: "לא דרשת, אמרתי שחשוך לי, אמת היה חסר". אמר סאלם: "אם היה חסר, מי לך אותו?".

השיב סעדיה בצעה: "מי לך אותו? אני לך חסרתי. אני הטיפש עם הארץ. בצהרים שלמתי להיות עשרים ריאל ושכחתי ולא רשםתי אצל. כשהבאתי הביתה נזכרתי בדבר. עכשו מיהרתי אליך להחזיר את הכסף ולבקש סליחה ומהילאה".

"לא, לא אקח את הכסף, סעדיה, ואם רעב אתה שב ואוכל אתנו". "חוס ורhom עלי, אל תלעג לך, באתי הנה לא כחוטא ופושע להחזר לך הכסף ולבקש מהילאה".

"הכסף אינו שלי" - ענה סאלם. "אני הפקרתי אותו ברגע שמסרתי לך אותו". וسعدיה התהנן: "אי אפשר שאשאיר את הכסף אצל, הוא שורף אתبشرיו ואת נשמי". אמר לו סאלם: "וכי דאגת אתה לשרפתי נשמי? על זה היה ציריך לחשוב קודם בטרם לקחת את כספי. רוצה אתה להחזיר לי את כספי בחשאי מה שקבלת מני בראש חוצות ובקולוי-kolot זהה שנקרה בפרק כפרת עוזן? בזה אתה אומר לתרח את נשמי? ומה על חרפתך ובודתך? וכי שותה בעיניך ולא כלום?".

הרהור"ג רבינו שמואל ברוך גנווט שליט"א

הנה סיפורו נפלא מקורות היהודי תימן בדורות עברו. הספר, המובא בספר 'בסעורים תימן', מסופר בלשון אותנטית עסשית, ביצירוף משפטים תימניים מקוריים. שני חברים עסקו במסחר שנים רבות, עד שאמרו הבריות שום דבר אין בכוחו להחליש את האהבה והידידות ביניהם. תמיד, עם עלות השחר, היו השנאים שמים את הסchorה על חמוריהם ויצאו יחד לכפרים למכור שחורתם. כר' הצליחו במסחרם ולא ידעו עוני. באחד הימים, והם כבר לא בבחורתם, אמר סעדיה לחברו סאלם: "אני מוכrho מהר היום לביתי. נזכרתי שהיום הוא יום "היאה-ציאט" לאבי-מוני ועלי להיות בבית הכנסת. סיים אתה את מכירת הסchorה ומחר נתראה".

"טוב" - ענה סאלם - "יהי אלוקים עmr". עליה סעדיה על חמורו

וכל הדרכן זירזו שילך מהר, עד שהתכסה החמור בזיעה. בא סעדיה לעיר, שהה זמן מה בבית הכנסת ויצא החוצה. הוא יצא והנה ראה מרוחק את חברו סאלם. סעדיה, שرك עכשו הבחן שאיבד את "קורדה" שלו, הוא שקידק הכסף, פנה אל סאלם ואמה: "אולי מצאת את הCORDADE שלו?". ענה סאלם: "כן, מצאתי. מרוב חפazon נפלה עלייך טוב" שאני מצאת את הCORDADE ולא אחר" נתן לسعدיה את הCORDADE שלו. סעדיה התחילה למנות את הכסף. בין כך ובין כך

עמדו אנשים רבים מיוני בית הכנסת סביב שני החברים. התחיל סעדיה צועק: "אווי לי, אווי לי. היו בCORDADE ארבעים ריאל והנה עשרים". סאלם צחק ואמה: "אם יש לך רצון להתלוצץ, הרז זה סימן טוב". אך סעדיה המשיך: "באמת התורה, אין כל חשק לצחוק. חסרים לי כאן עשרים ריאל. אווי שנחפוץ מעשה חפazon סופו רוזן". סאלם לא הבין, אך התפקיד וקרא: "מניה יידי עוד הפעם את הכסף וחשוב, אולי הי לך רק עשרים ריאל? הןcordade סטומה בפתחה ואין לחשוב שנפלו ממנה ריאלים". אמר סעדיה: "הנה מניתי שוב והכסף חסר". סאלם CAB לבו וחשב: "אני לא פתחה אתcordade ובודאי שלא לקחת גזל, מה לעשווות?". ניכר היה שבלבו הוא מצטער.

לפתע התחל סאלם מדבר אל עצמו ואמה: "הה", "נפלתי בפתח, יצרי השיאני קיבל טובות הנאה בשכר טרחת". הימי בטוח שלא תדע בדיקוק חשבון כספיך והוציאי מןcordade עשרים ריאל". עוד הוא מדבר הוציאי הוא עשרים ריאל מכיסו ונתננס לسعدיה ואמר לו: "סלח נא לי וקובל את שלחך, הרז לך עשרים ריאל".

سعدיה הכנס את הכסף לcordade ואמה: "מחול לך, מחול לך".

ידיעה ברורה בהלכות השבת אבידה והם סומכים על ידיעותיהם מלימוד פרק "אלו מציאות" בחידור. ישנים שלוקחים את האבידה לבitem ומכריזים עליה כעבור זמן ממושך בזמן שבעל האבידה כבר שכח והתייאש מאבידתו. ישנים שמרימים מציאה ומניחים אותה על גדר סמוכה או בסמוך למועדת "השבת אבידה" שתכתבו או שמוסרים את האבידה ללא סימנים בירורים וטובים. בכלל מצוות השבת אבידה ישנה הלכה שעילינו להודיע לאדם כשאנו רואים השבת אבידה ישנה הלכה שעילינו להודיע לאדם כשאנו רואים שיש לו נזק. פנסי מכוניותו נשארו דלקות, המפתח נשאר מחוץ לדלת, התפוצץ לו צינור בגינה וכדומה. האם אנו ערמים מספיק רק? כאשר אנו רואים אבידה שאין בה סימנים, לפי רוב הפוסקים פטורים מהגביה אותה, ורק הכריעו להלכה מרדון הגרי"ש אלישיב צצ"ל והגרן קRALץ שליט"א. הגרא"מ גروس שליט"א מביא בספרו "משפט האבידה" בשם מרון הגרי"ש אלישיב צצ"ל שחייבים להשיב אבידה גם כשהבעליהם לא מחפשים אחריה, כיון שאין חיפושים אינו מוכיח על "יאושם מהאבידה", שהרי אولي סבוריים הם שימצאו את האבידה באחד מחדדי הבית וכדומה. השולחן ערוך פוסק שאין צורך להשיב אבידה שאינה שווה פרוטה, אך מה יקרה אם מצאנו תמונה שאינה שווה בשוק ולו פרוטה אחת, אך למי שאבד אותה היא בהחלה שווה ונוחזה? נחalker ברכך ובוינו. לדעת הנתיבות המשפט עליינו להסביר רק אבידה שיש לה ערך בשוק של פרוטה, אך לדעת החזון איש, הגרא"מ פינשטיין והגרא"ש אלישיב, צרכים להשיב תמונה או כל דבר אחר שבעליה מחשב אותה ומוכן לשפט לעליה לפחות פרוטה.

פתחנו ארון חשמל באחד הבניינים וגילינו שם ספר או דבר יקר אחר. מצאנו משחו בתוך צמחייה עבותה או בכל מקום מחובא. פסק השולחן ערוך שאם מסתבר לנו, ואפילו כאשרנו מוסופקים ולא בטוחים, שהחפץ הוחבא שם בכוננה, אל לנו לגעת בו. אך אם הרמננו את החפץ ולחקנו בו לביתנו, אסור לנו להחזירו למוקומו, אלא צריך להזכיר עליו, אם יש בו סימן, ואם אין בו סימן, עליינו להשאיירו אצלינו עד שיבוא אליו הנבייה. ואמנם כתבו הפוסקים שאם הרמננו את האבידה בידינו, אך עדין לא עזבנו את המקום,

אנו יכולים לשוב ולהחזירה למקום המחייב ש היה. נפסק להלכה (שו"ע יור"ד רסב,ג) שמצוין אבידה חייב להזכיר ולפרנס על כך שמצוין את האבידה והבעלים יכול לקבעו אצלן. הפוסקים הביאו מספר דוגמאות של פרטום מציאות האבידה. לתלות מודעות בבעלי הכנסיות באזור בו נמצאה האבידה, מודעה במקום בו מצא את האבידה. החתם סופר מציע לפרנס מודעה בעיתונות המקומית על מציאות האבידה, ומאנם אם מעריכת העיתון גובה תשלים על פרסום המציאות, פסק השולחן ערוך (רסה,א) שאין חובה על המוצא להוציא כסף עבור הכרזת האבידה. לכן,vr כתוב מרון הגרא"מ פינשטיין צצ"ל, אין צורך לפרסם מודעה בעיתונות בתשלומים, ואולם כשרנאה שבעל האבידה יהיה מצוי לשלם את הוצאות פרטום האבידה, פסק שולחן ערוך הרוב שעל המוצא לפרסם על דבר האבידה בתשלום.

מרון הגרא"ש אלישיב צצ"ל הורה שאפשר למסור אבידה למחלקה האבידות של המשטרה, בתנאי שברור שהמשטרה שומרת על האבידה במקום שמור וטוב והם מחזירים את האבידה רק לאחר נתינת סימנים כהלה. אך אם התברר שהמשטרה מחזירה את האבידה לכל דרשו, גם מבלי לשמור סימנים ראויים, אסור למסור להם את האבידה, אך כמובן אפשר למסור את פרטוי האבידה למשטרה והשוטרים יפנו את אלו שביררו לעליה למציא האבידה. הלכות השבת אבידה רבים הם. הבה ונלמד אותם, כפי שמתנהגים הودים שרצו ללמידה ולקיים!

ראה כך סעדיה וקרא בקול: "אני מוכן להחריז על פשיי בפני קהלה וудה!" ענה סאלם בתוקף: "מי יאמין לך? כל השמע יאמר כי במלחתר עלי, אתה רוצה לטשטש את הגנבה שלי ולטהר אותי בפני הבריות".

"אם כך, מה אתה דורש ממני?" - צעק סעדיה. השיב לו סאלם: "דבר אחד אני מבקש ממהך, עוזב את ביתך ועל תוסף ראות את פני. עשה בכספי מה שתרצה". יצא סעדיה והוא עוד על סף הבית ואמה: "אתה נוקם ונוטה, אכricht אותך לקבל את שלך, בדיון תורה אכricht אותה, שלום לך?".

בבוקר למחרת בא שליח בית- הדיון לבתו של סאלם ואמר לו שהאב"ד מבקש שיבוא לידי תורה. בקהל רועד מדמעות שחנקו את גרוןו סיפר סעדיה את המעשה בסוף שחשב שנאבד, וכשנרגלהתו לו טעותו רצה להחזירו לסאלם ולבקש מהילה, אך זהمان קיבל כספו ושלח אותו מעל פניו, ואמה: "מוכן אני להודות בפשע ולקבול עלי כל קנס וכל כופר שיושת עלי".vr קרא סעדיה בלב שבוה.

סאלם הנבון, שנודע כתלמיד חכם, ענה: "לא קיבל את כספי, התגלגה ליידי מצאות השבת אבידה ואיך לא אקיימנה? באויה שעיה היה בעל דיני בטוח שהסכים חסר לו ואני לקחתי כסף לא לי". והוסיף: "וכי חשב אז סעדיה של המלبن חברו ברבים כאילו שופר דמו!!" הדינאים ניסו בכחה ובכח, הביאו פסוקים מן התורה ומון ההלכה לפיסיס בין שני הניצים, אך סאלם בשלו: "רבותי! לא הייתה לי ברירה באויה שעיה שנתני כספי, הכרתני בפניהם של העומדים סביבנו באויהם יום שיש מהם חדשים בי, لكن נתתי לו את כספי. חשבתי גם לו תבעתי דין תורה על עלילה זו הייתה נחשב כגנב בעניי אנשי עיר ימים רבים".

הدينאים השתוממו ולא ידעו מה היה דין. ולאחר התיעוזות קרא אחד הרבניים הדינאים: "שמעו נא יהודים כשרים! רואים אנו שאתם שניכם אנשי אמרת, שונאי בצע ולוואי וירבו כמותכם בישראל. אולם ריב ומחלוקת סופם מדניים ושנאה, אפשר לעשות בכספי, שהוא מקור המריה, מעשה טוב. האם לא טוב לכם לשתח עצמאם במעשה צדקה בכספי זה? אתה - סאלם מותר על כסף גדולה בכספי הרבה רב זה והכניםו חתן וכלה עניים לחופה".vr כל קהלה השומעים הלו את מורי הקהלה, הסכימו שניהם לפסק הדין, וכולם שזו ושםו על סופו הטוב של המעשה"...

על המדרכה מונח צעיף בצע החול-ירוק. אין כמעט ספק שפריטי הלבוש החורפיים הללו נפלו כתע מהיליקוט של אחד מאות ידי, וילדות החמד הללו את מוסדות הסמכים. האם להרים את הכפה, תרני משמעו, ולנסות לאותר את בעלייה באחד הגנים או הcities, או להשאירו במקומה, כדי שהילד/ה יבוא ויחפשו אותה בעצמן? מצאנו משחק הנמכר בשקל ב"הכל בשקל" ומצאו המשמש אינו מזהיר במיוחד. האם מוטל علينا לתלות מודעות ולנסות לאותר את הבעלים, כשההמשחק שווה סכום מזערין?

בשונה מכל ההלכות המופיעות בטורו ובשולחן ערוך, טrhoו הטור והשולחן עורך לכתוב בתחילת הלכות השבת אבידה שייהודי שהרים מציאה כדי לחתה לעצמו, עבר בשני איסורי תורה של "לא תוכל להתעלם" ו"לא תגזול", וmbטל מצאות עשה של "השב תшибם". רבים סבוריים בטעות שמצוות השבת אבידה היא מעשה חסד ותו לא, סוג של מידת טוביה ונחמהה. אך לא, זהה מצואה מפורשת מהторה, המסתעפים ממנה, כפי שכתבו מוני המציאות, עוד מספר מצאות, כמו "ואהבת לרעך כמוך", "לא תעמוד על דם רעך" ו"לא תונו איש את עמיתו".vr רבי יצחק אל פיני הנדרל שליט"א כותב בהקדמת ספרו "השבת אבידה כהאלכתה", שררוב האנשים אין

ר' ניסן טוקצ'ינסקי אינו נבהל מהאיזומים ועמד על דעתו. אבל אז לפתע, שלת אחד מהם אקדח טעון והישיר אותו לפני של ר' ניסן, שהלבינו באחת כסיד...

הרבי ניסן אהרון טוקצ'ינסקי זצ"ל, מנהלה של 'עץ חיים' מתמודד עם איזומים

גיגי דורי 'עץ חיים', את המעשה באחד המלדים ב'עץ חיים', שהבטיחה לתלמידיו כי האירות המפוזלים האלו - כוח ייחודי יש להם, אם הם שומעים צלילי תזמורת הם פוצחים מיד בריקוד ומתחילה להתנווע כאילו יש בהם רוח חיים.

התלמידים קיבלו את הדברים בתמיינות, לחרות הביאו מביתם توف וחוליל, לאחר הלימודים החלו לנגן וציפו שהאריות יצאו במוחל, מה שכמובן לא קרה. לחרות כשבאו וסיפרו למלמד כי דבריו לא התגשמו ענה להם בחיו: "כנראה שלא דיקתם מספיק בדברי, אמרתי שאם הם יشعעו תזמורת הם יركדו, אבל הרי אין להם אוזניים, אז הם לא שמעו מואמה"...

הBOROHO ה'אלטניך' המשיך לתאר בעינויים בורקות את התכנית הנועצת הנרכמת, להפגיז את התחנה הבריטית באמצעות תחמושת ולሞוט אותה על יוושבה, בעוד שראש התדהמה שעל פניה המנהל ר' ניסן הולכת ומתגברת.

"אני לא מבין?", פנה אליו ר' ניסן, כשזהה ערך אתනחתה קלה, "מה לי ולזה? מה רוצים אתם ממני?"

"פשות מואוד", חירק הצעיר מבלי להתבלבל, "אנחנו צריכים שתעמידו לרשותנו את אחד החדרים של 'עץ חיים'; שצופה ישירות לבניין המשטרה, משם נוכל לנצח בקלות על השוטרים הבריטים, בלי לעורר חשד, ובבואה העת לירוט ממש עליהם את חומרו הנfax.

את הרימונים והפצצות..."

"חס ושלום, אין על מה לדבר!" נשמע בפסקנות קולו של רבינו ניסן. "אתם רוצים לבוא להתקמקם אצלם בבית, לעורר שם תצפויות? בבקשתה, אני לא לעמוד בדרככם. אבל כאן בישיבה? בשום אופן. אין לי שום זכות לאשר לכם לעשות זאת. הישיבה היא קודש קודשים, היא נועדה ללימוד ולהתפלל, לא לשום מטרת אחרת".

"הרי יכולנו ברור מה היו ההשלכות של פעללה כזו", ניסה ר' ניסן לדבר אל ליבם של הצעירים, שהקשיחו פנים לשמע דבריו. "הבריטים הרי יגלו מיד שהישיבה שיתיפה פעולה עם המתחתרת, ומה יקרה אז? ראשysi הישיבה הדגולים, התלמידים הרבים, כולם יהיו צפויים לסכל ועונשנים, יהיו כאן בקרורות פטע ומעצריהם המוניים, מי בכלל יודע כיצד יסתהים הדבר?..."

"לא! אני לא יכול לתת יד לדבר זהה בשום אופן!" פסק ר' ניסן בקול נחרץ.

האורחים' הבלתי קרוains התכוונו כנראה לTAGובה מן הסוג זהה. באותו רגע הם שינו את הטוון, החלו להלך אמירים ולהבטיח שהדבר לא יסתהים בטוב. ר' ניסן אינו נבהל מהאיזומים ועמד על דעתו המשך בעמוד הבא <<

"יבי זיך איש על רעהו לְהַגּוֹ" (שםות כ"א, י"ד)

ירושלים של שנת תש"ז מושולה הייתה לחבית חומר נפץ, שדי בניצוץ אחד כדי להבעיר אותה. החיללים הבריטיים, אדומי הكومתה, התחלכו ברחוות העיר אכלי זעם ותסכול, כשחברי המתחתרות היהודיות מזנבים בהם בפועלות ודוחקים בהם לעזוב את הארץ עליה קיבלו 'מנדע' לשלוט.

מעבר לסכנות היומיומיות ולקשיים הגשמיים, הייתה זו תקופה לא פשוטה עבור עולם התורה. לא מעט ערים מבותים טובים, נפתחו אז לקבוצות המתחתרות השונות שהלהבבו את רוח הערים בפעולותיהם הנועזות. אנשי החינוך ניהלו אז מאבק קשה מול הסחף

החמור שמשך אחורי בחורים סוררי מזג. בתקופה מורכבת זו נקרא הרבי ניסן אהרון טוקצ'ינסקי זצ"ל אל הדגל. אבי, הגאון המפורסם, רבי יהיאל מיכל טוקצ'ינסקי זצ"ל, מנהלה של 'עץ חיים' התקרב לגיל הגבירות, והוא, בנו יחידו וחביבו שלא זמן מלאו לו רק שני עשרים, נקרא לסייע לו ולעמדו לימינו בניהול המוסדות המפורסמים.

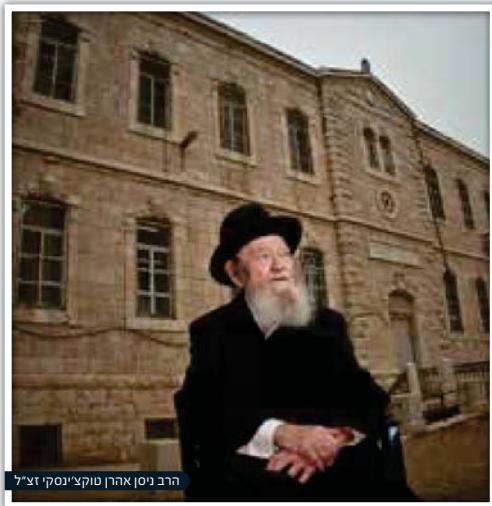
"אבא זכרנו לברכה", אומר לנו בפתח השיחה בנו הגדל, הגאון רבי צבי אריה טוקצ'ינסקי שליט"א, "קיבל מאביו, רבי מיכל, הוראות והנוגות רבות בניהול המוסדות. אך יותר מהכל הוא ירש ממנו את המסירות וההקרבה למען הישיבה, את הגישה הבלתי מתפשה לפיה טובת הישיבה קודמת לכל דבר אחר, אפילו לחיים שלוי". והסיפורים הבאים, אותם אנו שומעים לראשונה, משקפים את האמירה זו יותר מכל.

אם לא תסכים, נירה בר!

הדףikut שנשמעו על חדרו של ר' ניסן באותו בוקר, לא הסגירו את הדרמה העומדת להתרחש בעקבותיהם. בפתח ניצבו כמה צעירים. לאחר שהגיגו אחראיהם את הדלת, החל אחד מהם לדבר אליו בבבוטות: "שמע טוב, הארגון הציוני הלאומי (האצ"ל) מתכוון לעורוך בעוד כמה ימים התקפה וצינית על בנין המשטרה הבריטית במחנה היהודי. זו עומדת להיות פעללה משולבת בכמה זירות, שתתחית בכת אחת כמה מכוחות כובות על ראשם של הבריטים בירושלים".

הכוונה הייתה לאוותה תחנת משטרה מיתולוגית, 'הווטאשפא' כפי שנקרה בעברית בימי הטורקים, על שם בית החולמים העירוני ששכן אז מולה, זו שני אריות נאים מפוסלים מאבן ניצבים עד היום בשעריה. תחנה זו גובלת בבניינה ההיסטורית של 'עץ חיים', רק חומת אבני מפרידה ביניהם.

על תחנה זו סיפר מרון הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, שהיה מפארי

"ריבונו של עולם, אני רק מבקש אם אפשר שתפרק את התקיק שלי בקופת חולים, ותפקיד לי מיליון דולר בבנק, לא בשבייל להשתמש... אני באמת לא צריך כל כך הרבה... רק בשבייל שאוכל להיות רגוע!"

רבי שלמה לוינשטיין שליט"א בסיפור שסיפר מון הרוב שך זצ"ל, על האדמו"ר שהעניק לחסידיו הזדמנויות מיוחדות...

להיות רגוע! חוץ מזה, יעוזר לי מaad אם תהיה לי כניסה קבועה של שרת אלפים דולר בכל חודש, וכמובן, גם נתת מהילדים והצלחה בשידוכים שלהם, כי בלי זה כלום לא שווה...
אם רק תיתן לי את זה, אני מבטיח שלא תכיר אותו... אני אשתנו למגרי - מהקהצה אל הקaza! בכל בוקר אשהה בבית הכנסת מצאת החמה ועד צאת הכוכבים, ואפילו שעה שעתיים אחר קר'..."
נו... אמרו לי את האמת", פנה הרבי אל החסיד הנבוך, "האם לא קר אמרת?" החסיד אישר את הדברים בפיו וראש.
"ומה ענה לי הקדוש ברוך הוא?" שאל החסיד בציפיה דרכה, והרבבי השיב בקיצור ואמה: "הרבינו של עולם אמר 'שמוחיל טוביב' (בליל טובות)!"...
והליך ברור. אנו משכנעים את עצמנו שהחיסרון באיכות העבודהינו אינו באשומותנו, יש לנו קשיים, ניסיונות, התמודדות ובקיזו: כולם אחסמים חוץ מאייתנו!...
אולם לא מיתו של דבר, הקדוש ברוך הוא אינו מחשש מי שיקים את דברו בלי ניסיונות... בשבייל זה יש לו מלאכים!! אדרבא, הקדוש ברוך הוא רוצה שנקיים את מצותיו ונעשה את רצונו, דוקא מתוך הקשיים והניסיונות! דוקא מתוך כך שבני אדם אנו, עם יצרים וקשיים!

נכון, אנחנו לא מושלמים, וגם לא יכולים להיות כאלו, אבל בדיקות אלה יוכיחו לנו רשותם לחיות...

את זה הקדוש ברוך הוא רוצה מאייתנו!!
לפיך, אם רצוננו באמת שתתקבל שועעתנו, אל נא נבקש בקשנות שאיןין יכולות להתקבל... לא נבקש אפשרויות בלתי מוגבלות לעובוד את ה' מבלי מפריעים, שכן תפילה מעין זו לא תתקבל לעולם! אך יכולים אנו לבקש על סיעיטה דשמייא, על עזרה בפרט כזה או אחרת, אבל את העבודה לא נוכל לחסוך בשום פנים ואופן!
(מתוך הגדה של פסח – 'ומתוק האור')

אדמו"ר רבי אהרן מבעלזא ז"ע, לשטווח בפניו את שאלתו. הרב מבעלזא שהוא אז בירושלים. המשמשים בקדושים ששמעו ממנהלה הצער של עץ חיים' כי מדובר בעניין דחווף שאינו סובל דיוחוי, מיהרו להכנסו אותו לקודש פנימה.

הרבי, מן מהר"א מבעלזא, האזין לשאלת בכובד ראש. לאחר מכן נשא את עניינו הטהורות לשמיים והשיב, בשפה שאינה משתמעת לשתי פנים: "היו רגועים, מי שמחחד מהקב"ה אין לו מה לפחד מאף אדם! יפה אמרת להם ואל תחשוש מהם, הם לא יוכלו לעולל לך כל רע..." כיוון ששמע ר' ניסן את הדברים יוצאים מפורש מפי הרבי נגולה אבן מליבו, הוא ידע כבר שאין לו יותר ממה לחושש. ומדבריו של הרבי לא נפללה שערה ארצתה. האוים באקדח, מיותר לומר, מעולם לאהתmesh. נחישותו של ר' ניסן גרמה לאנשי המחתרת לסתת מהתקנית המקורית, ולמצוא דרך אחרת לביצוע המתפקיד על משטרת 'מחנה יהודה', שכן בוצעה בלילה ז' כסלו תש"ז ונחשבה לאחת הפעולות הזכורות של ארגוני המחתרת.

(מתוך המبشر' קהילת)

"יעבדתם את ה' אלקכם" (שמות כ"ג, כ"ה)

אנו מבקשים מה' שישמע את קולנו, אולם עליינו לזכור כי כדי שהתפילה תישמע – צריך גם לדעת איך להתפלל... המעשה הבא אותנו סיפור רבי אלעזר מנחםמן שך זצ"ל – ימחייב זאת הטוב. מעשה באדמו"ר שהעניק לחסידיו הזדמנויות מיוחדות. הוא אמר להם להתפלל לקדוש ברוך הוא – כל אחד על מה שחשוב לו באמת, ובבטיח כי הוא, האדמו"ר, יאמר להם מה השיב' לתפילה שלהם... בין החסידים התעורר רעש גדול. וכי מילטה זוטרטא היא, לקבל תשובה ישירה מהקדוש ברוך הוא? ואמנם, כל חסיד התבזבז לו בפניו, התפלל עמוקely, והרבה מכך ניגש החסיד,

ולאחר מכן ניגש החסיד

הראשון אל הרבי ובקיש לדעת: "מה השיב הקדוש

ברוך הוא על בקשתיך?"

הרבי חייך, נענה ואמר

לחסידו: "לפניכי שאלתך...

לך מה השיב הקדוש ברוך

הוא, אומר לך מה בקשת..."

ובכן אתה אמרת כן: 'ריבונו

של עולם, תורה אני מאמין

מאך רוצה לעובוד אותך,

אבל מה לעשות? יש לי

בעיות... חסר לי כסף בבנק, הבריאות שלי לא משגה, וגם נתת

הילדים לא מי יודע מה..."

לכן ריבונו של עולם, והוא רק מבקש אם אפשר שתפרק את

התקיק שלי בקופת חולים, ותפקיד לי מיליון דולר בבנק, לא בשבייל

להשתמש... אני באמת לא צריך כל כך הרבה... רק בשבייל שאוכל

<< המשך מעמוד קודם
בנהרצות. אבל אז לפטע, שלף אחד מהם אקדח טעון, והישיר

אותו לפניו של ר' ניסן שהלבינו באחת כסיד... .

לא היה זה סוד, שאנשי המחתרת מסוגלים להכל, הם לא היססו להשתמש בנשק ולהחל את כל מי שעמד בדרכם. ר' ניסן כבר התכוון לגרוע מכל, אך הצער ממש מה לא לאח על ההדק. "אנחנו עוד נתראה, אתה על הכוונתך... חכה חכה, אנחנו עוד נמצא אוטר", המשיכו להדוח בחדר מילוטיו המאיימות, אחרי שהוא וחבריו ייצאו בטריקת דלת זעמת.

אל תפחד מהם!

המארע הזה לא הותיר את ר' ניסן שווה נשף. הוא שב לביתו מודאג ונשרע כשאינו יודע כיצד לנוכח. מחד ברור היה לו היטב מה יקרה אם יאפשר לאנשי המחתרת לפעול מותך בנינוי הישיבה, מאידך גיסא הרוי הוא אברך צער, אבל משפחה וילדים רכים, ככלות מותר לו להקל בראש תפקוד מילוטיו המאיימות, אחרי שהוא וחבריו לירות באדם ברחוב מבלתי למצוות... .

עוד באותו ערב החליט מקום ולנסוע אל הרבי הקדוש, מרן

ר' חיים, ראש הישיבה הקדוש, פועל בין ספסלי הלומדים, ולפתע, נעצר על עומדו. לתקימת כל הנוכחים, החל ר' חיים מדבר בהבעות פנים, אך מולו לא עומד אף אחד!

תלמיד חכם מופלג וירא שמיים, שהדרך לנען עדן הייתה חסומה עבورو... למה???

שהה בהלה, ושכח מכל העניין. כששב לישיבה, סיפר לר' חיים את כל השתלשלות העניינים, ושב לעניינו בישיבה.
 עבר זמן, מצבו של הבוחר החמרי, והוא נפטר בבית עולמו, לדבון לב כולם. החזות לילה. בית המדרש עודנו מלא. הבוחרים יושבים ולומדים. ר' חיים, ראש הישיבה הקדוש, פועל בין ספסלי הלומדים, ולפתע, נעצר על עומדו. לתקימת כל הנוכחים, החל ר' חיים מדבר עם אי מי, בהבעות פנים, אך מולו לא עומד אף אחד!
 לאחר השיחה התמורה, אך ר' חיים לחברו של הנפטר, הקים אותו מקום יושבו וקרא בזעקת שבת "אווי ווי, כיצד זה שכחתי!!" הוא הוציא סכום כסף מכיסו, והורה לבוחר המובלבל: "רוץ מהה קח סוס ועגלת וסע אל האכסניה בה התארחות בנסיעתכם, שם תשלם לבעל המלוון את חובו!"

הבוחר מיהר לעשותות למצות רבו, והחזיר את החוב. כשחזר לרבי, שמח ר' חיים וסיפר לו: "חברך שנפטר, עלה לעולם האמת ועבר את כל הדינים, הלא תלמיד חכם מופלג הוא וירא לבעל האכסניה.

תמה הנפטר: 'זכר אני, כי שילמתי את חובבי' 'אמנם אתה שילמת את חובך', ענו לו בבי"ד של מעלה של מעלה, 'אך מה לעשות', והכסף טרם הגיעו אליו, משמע, החוב לא שלו!'

'מה עשה?' פכר הנפטר את ידיו ביאוש.
'אין מה לעשות!' פסקו לו בבי"ד של מעלה
עליך לשוב לעולם הזה בגלגול, או להשר

בפתח גן עדן, אך להכנס - לא תוכל'!
הנשמה האומללה החללה לבכות ולצעוק.

או אז הגיע פסק נוסף: 'מאחר ועשית את ההשתדלות הרואה להשיב את החוב, ניתנת לך אפשרות להתגלוות לר' חיים, רבך, והוא יסדיր את העניין!'

כשראיתתי כמה גדול הוא צער הנשמה לمعالה, בטרם הוושבה הגזילה, מיהרתי לזרז אותן, להרוץ ולהשיב את החוב", סיים ר' חיים את דבריו לבוחר.

לאחר כמה ימים, התגלה הבוחר לר' חיים בשנית, וامر לו: "רביה, תנוח עליך דעתך על שהנחת את דעתך".

כמה עליינו להזהר בנושא הגזל. אם אדם לוקח דבר מה ולא

רושם זאת לעצמו, מי יודיע לנו ירדוף אותו החוב?!
לכן, הראשית לכל חייב האדם להיות זהיר בממוןו. כל פרוטה שלא שילמנו – היא דבר מסוון, כמו משחק באש, אדם חייב להיזהר ולשלם או לרשום כל חוב, שחילתה לא יכולה לעמוד שיאlez להtagleg פעם נוספת לעולם הזה, קשה לתאר אלו יסורים נוראים הם, לעבור מחדר את כל החיים.

יעזר הקב"ה שנזכה להיות ישרים, ונקיים בממון, אזי נזכה לשני העולמות – העולם הזה והעולם הבא.

הרב ישראל מאיר שושן

"יאלה המשפטים אשר פשוט לפניהם" (שםות כ"א, א')

הזהר הקדוש מביא את תרגום אונקלוס על הפסוק

זהה: זאלין, דיניא, דטסצ'ה, קק'מייהן. וממשיר הזהר

הקדוש "אלין אינון סדורין דגלאגלא" כלומה, זהו סוד הגלגול בחור חסידי הגיע לחזון איש ואמר לו: "רביה, מצאתי מטבח כספ... מעות מפוזרות הרי אלו שלו", הגمرا או מורת כי ודאי הבעלים התייאשו, עוד כתוב בגמרה שאדם עשוי למשמש בכיס, אך עדין חשש אני, שמא הבעלים לא משמש בכיס? האם מותר לי להשתמש במטבע שמצותי?"

פסק לו החזון איש: "אל דאגה! המטבח ודאי שלך. זהה ההלכה!"
אלו מושג דברי הבעל שם טוב", ש machhabo

אמר הבעל שם טוב, שאם אדם היה חייב כספ' לחברו בגלגול הקודם ולא החזיר לו, בדורות הבאים יגיע נכדו או הוא עצמו ויקבל את כספו חוזה. יתכן מקרה, שבית דין חייבו את האדם בכיס' שלא היה חייב, אך לא היה לו את הראות שהוא פטו, ונאלץ

לשלם בעל כורחו, גם במצב זה ישוב אליו הכסף בדורות הבאים.

הוסיף החזון איש ואמר בחור: "אם המאבד לא התייאש עדין מאבידתו, אז לא קיבלת את הכסף מן הפקר אלא קיבלת את זה ממן. נראה בגלגול הקודם, קיבל מפרק המאבד

כסף שלא כדי, וככשי עליו להחזיר אותו. לכן, ההלכה הפסיקה היא, שכאשר מוצאים מטבח – 'הרי אלו שלו'."

כמה נורא הדבר – יכול אדם לשוב לעולם הזה בגלגול, בשביל מטבח אחד קטן שתרכם החזיר!!

את המעשה הבא סיפר ר' שלום שבדרון, ששמע מר' אליהו לופיאן, ששמע מהסבא מקלם ששמע מר' ישראל סלנטה, ששמע מר' זונדל מלנט שהיה תלמידו של ר' חיים מולוזין.

בישיבת וולוזין היה בחור חולה ר' ל', שהיה צריך לשלווח אותו לבית החולים גדול בברלין שבגרמניה. ר' חיים מולוזין שלח אליו בחור נוסף, שילוה אותו ויעזר לו בדרכן. נסעו שני החוחרים, והתגלו ברכבות וברכבות, בדרכם לבית החולים. בדרכן לנו באכשניות דרכיהם.

לבחור החולה, לא היה מספיק כסף. הוא נשאר חייב שבעה רובלים בעול בית המלוון, והבטיח לו שייחסר לו את החוב עם החבר שלחו אותו. בעל בית המלוון הסכים.

כשהגיעו השנאים לברלין, פגשו בחוריו של בחור החולה. הלה ביקש מההוריו שייחסרו שבעה רובלים לחברו, שישיב את החוב בדרכו חוזה. החבר לקח את הכסף, נפרד מחברו וחזר לישיבה. בדרך חוזה נסע במסלול אחר. הוא לא עבר דרך בית המלוון בו

מה הביא את ר' ישראל סלנטר לעזוב את העיר באמצע השבת בזעקה מרה?

הפסוק: "גונב איש ומכרו מות יומת" לא אכפת לך? לשני
amaha: "הרי אתה מחזר אחורי הידורי מצוה ומדקדק בקהל
כבחמורא, ואילו למסור נפש מישראל לשמד מותר?" לשישי
amaha: "הרי אתה מדקדק במצב שומרה ובארתוג מהודה,
ואילו לעבור על הלאו: "כל אלמנה ויתום לא תענו", שיש
עליו מיתה בידי שמיים, לא אכפת לך?!"

תוך כדי שר' ישראל זועק מרה שאסרו
להימצא בחברת רשעים, עזב בבהלה את
הבית, ובאמצע يوم השבת עזב את העיר.
המשמעות עברה מבית לבית, נזיפתו
הצורבת של ר' ישראל, גאון וצדיק
הדווי, ובריחתו מהעיריה פגעה בהם
בעלבון נוקב ויורד על תהום הנפש.
גם לראש הקהיל, האחראים לחטיפה,
הכירו בחטאוף והחליטו לשחרר את
הילד החטוף ולפииס את ר' ישראל,
אולם, לא נמצא איש בכל העיריה
שהיה לו העוז לлечט בשילוחות זו
ולסתכל בפניו של ר' ישראל, עד
שר' אליהו מקרטינגה, שהיה באותו
מעמד, קיבל זאת על עצמו.

אחר חיפושים רבים הוא מצא את ר'
ישראל מהלך בין הרחמים שבתחומי העיר שקו במחשבות
נוגות. ר' אליהו בישר לו ששחררו את הילד החטוף, ורק אז
נאות ר' ישראל לשוב העיריה.
מסופר שכאשר בטלה גזירת הקנטונייטים, ושוב לא
חטפו את ילדי ישראל לצבא הצאר הרוסי, שמה רב' ישראל
שמחה גדולה מאד. שמחתו על ישועת ה' והצלתו הייתה כה
גדולה, עד שגער בתלמידיו על שלא ברכו את ברכת "הטוב
והמטיב" בשם ומלאכות.

(מתוך הספר 'תנועת המוסר')

הרב אהרון כהן

"זונגב אויש זונכדו... מות יומת" (שםות כ"א, ט"ז)
בזמן עלות ניקולאי הראשון על כסא המלוכה ברוסיה,
השתנה היחס ליהודים לרעה. גזירות רבות ניכטו עליהם,
באותה תקופה נגזרה גזירת "הנטוניסטים" האכזרית.
הروسים היו חוטפים ילדי ישראל ומוסרים אותם למלכות
לשם עבודה צבא ממושכת.
בחלקה של העיריה סלנט נפללה הגזירה שעלייהם לתת
ILD אחד לצבא.

עיני ראשי הקהיל התחללו לפזול לעבר משכנות הדלים
כמנוג הימים ההם. באותו ימים נקלעה לסלנט אלמנה
ענניה, שהיתה מחזרת על הפתחים ומנגנת בתיבת נגינה
כמקובל בסביבה ההיא, היא הלכה בלווית בנה הקטן,
שהיה אוסף את הפרוטות שהיהודים היו זורקים לה.
תוך כדי הליכה, חטפו ממוני הקהיל את הילד מיד אמו,
שינו את שמו לשם אחד מילדי המקום ורשמו אותו
לעבודות הצבא לשם مليוי חובותם למלכות.

זעקות האלמנה הענניה הרקיעו שחקרים. דעתה נטרפה
עליה, היא התרכזחה מבית לבית, דפקה על דלתות גבאי
העיר, אך ללא הועל. באותו זמן הגיע רבי ישראל סלנטר
לביקור לשבת. האשה, בראותה לפניה איש נשוא פנים,
נפלה לרגליו והתחננה שיציל את ילדה. ר' ישראל הקשיב
לסיפור דבירה, הגיעו אותה – וביקשה לבוא לאחר שבת.
בליל שבת ובשבת בבוקר, הילך ר' ישראל לבית הכנסת
להתפלל ולא דבר עם איש מאומה בעניין זה. אחרי תפילה
שהחרית, הגיעו כל נכבדי המקום לאכסנינו של רב' ישראל
לקידוש. אחר שקידשו על היין, קם פתאום ר' ישראל ממוקומו
בקצה נורא והתחיל לנזוף במסובים ולכוננותם בשם רוצחים
וגונבי נפשות.

בהתו מכיר את ראש הקהיל, פנה לכל אחד באופן אישי,
לאחד מהה: "הרי צדק אתה וקשור את מטבחך על הצווואר
בשבת, כדי לא לטלטל אף במקום עירוב, ואילו לעבור על

אנחנו לעזורתך בכל עניין ונושא בדרך לעלות מעלה.
צוות מוחחב של 'מוקד הישיבה' לעזורתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18

בין השעות 7:00 ל- 10:30 בערב ★ **שיחת חיים**

הישיבה

מיסודה של אגיגוי אחים

**מיד תפסת את עצמי, אוי! הרי אסור למסור יהודי לגויים.
אני מודה לרבי שעמדתי בנסיוון זה, ויתכן שנשארתني בחיים בזכות זה.
אחרת אין אפשרות להסביר, כיצד נשארתני בלבד עם רוצחים כאלה...
לא למסור את היהודי, היה נסיוון גדול מאד עבורי...**

הגאון רבי חיים קרייזוירט זצ"ל על הנסיוונות והניסים הגדולים של חייו

"לפנֵי המלחמה", מספר רבינו, "בהיותי בחרור בן שביע עשרה, שימשתי כראש ישיבה בorporא, בישיבה של האדמו"ר מפיאסעננא צוק"ל, בעל חותמת התלמידים". שהתייחס בחדר עם מיטה אחת, ובא יהודי מרודנא לorporא ושמו ישעילע משנה, בן אחר בן לרבי מרדכי קרעמניצ'ער, חותנו של רבי אהרן קרלינער, הבית אהרן:aporas לא היו דירות לאכסניה, והאדמו"ר מגזרד'ז'ינסק שלח אותו אל חדרי, ואמר לו שאdag בעדו. בה עמדתי בגאון בהכנסת האורחים האז. מסרתי לו את מיטתתי היחידה, ובמשך כמה שבועות ישנתי על הרצפה, וטיפלתי בו הרבה.

ועכשיו נחזור לענייננו. כשהעמדתי לפני הגסטאפו, עלתה بي מחשבה שרוצה אני לנצל עכשו את זכות המצווה, אותה קיימת בשעתנו עם ר' ישעילע משנה, ולהשאר בחיים. אבי אפלו לא ידע מה אירע עמי. אך סימתי לחשוב מחשבה זו, אמר לפטע איש הגסטאפו: 'תגידו לחיל ה"וורמאכט", (חיל הצבא היי נינוחים יותר), שאיני רוצה שהגוף תשכב כאן, הוא דבר בזווין ובזולול, והורה לקחת אותה לעיר, ושם להוציא לפועל את פסק הדין.

החיל לתק אויתי עם כלי נשקו לעיר. בדרך נכנסתו אליו לשיחה וראה זה פלא - הוא ענה והתיחס אליו בצהרה אונושית, ובתווך כדי שיחיה התאונן על מצבו. הוא הסביה: "גם אני בן אדם עם רגשות, השארתי אשה ושלושה ילדים בגרמניה, ואני יודע אם אראה אותם שוב". תוך כדי דבר הביאני לעיר, וירה לאoir כדי שהממונים עליו ייחסו שקיים את הפוקדה, ופקד עלי לברוח מיד.

דבר זה אירע בדיוק ברגע שעלה על דעתו מחשבה, לנצל את זכות המצווה שקיימת בשעתו עם ר' ישעילע משנה. בטוח אני שר' ישעילע משנה - הצילני מידם, לילה אחד נדמה עלי כשבעים שנה".

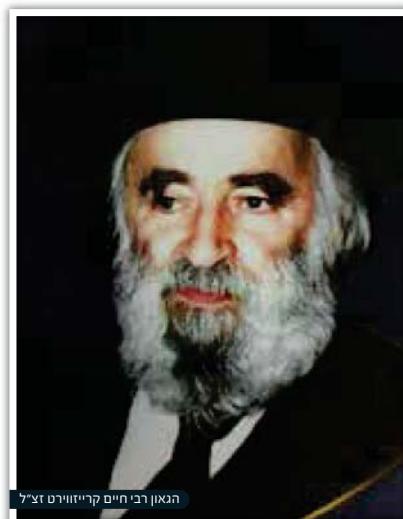
(מתוך 'מי"ם חיים')

"לשְׁמִירָה בְּדַךְ" (שמות כ"ג, כ') בימי השואה הנוראה, מספר הגור"ח קרייזוירט זצ"ל אב"ד אנטוורפן, כשהעכשוו אותו הגרמנים יחד עם עוד אחרים, שאלתם הראשונה לכל אחד לפי תורו, היתה: "האם הם יהודים?" מי שחשש לחיו ולא עמד בנסיוון, לע"ע, השיב: "לא, קתולי!" (אפשר שאלוי להמתיק קצת ולסנגור שאמר את הדברים בשימה אחת ללא פסק. ש.א.נ.) אח"כ ניגשו אליו, והם כנראה לא הכוינו, כי הייתה עדים בליך מתמת ז肯 (במראה החיצוני היה בי אולי מקום לטעות), ושאלו גם אוטוי אם אני יהודי, השבתי: "כן!" הרי בשוו"ע איתא שעל כה"ג 'יירג ואל יעבור' הورو לי להמתין.

הבנייה שחיי בסכנה. כל יהודי אשר נתפס בהיותו יהודי, נהרץ דינו לאלט, ולא עורין בצעו האורורים את גזר הדין. פחד נורא נפל עליו, כשאולצתו להשאר alleen בלבד, לרוגעים הבזיקה بي מחשבה זרה, לע"ע, "ואני אמרתי בחפצי נגרזתי מנגד עיניך", ולרגע קט אמרתי בלבוiali אגלה את אוזنم, שגם זה העומד לפני הוא היהודי (כדי לא להשאר בלבד), אך מיד תפסת את עצמי, אוי הרי דבר זה אסור מקל וחומר, אסור למסור יהודי לגויים. כל

חיי מודה אני לרבי שעמדתי בנסיוון זה, ויתכן שנשארתני בחיים בזכות זה. קשה להסביר ולהמחיש, את הפחד האiom להשאר בלבד עם רוצחים כאלה (בדידות נוראה ומפחיתה), לא למסור את היהודי כרוכי היה בנסיוון גדול מאד".

רבינו סיפר על הדרך המופלאה, כיצד ניצל מהשווים, אחרי שנלך בשבי בעקבות הزادתו המפלילה שהנו היהודי. הם טענו, כמובן, בתור אמתלה שרביבנו חשוד בריגול למען האויב, ואילך נהרץ דינו... לא היה שום סיכוי על פי דרך הטבע, ולא הייתה שום אפשרות שיוכל להתחמק מפסק הדין הנורא.

הגאון רבי חיים קרייזוירט זצ"ל

לקראת שבת' אצלכם בתיבת המיל
>> צורו קשר: dirshu@dirshu.co.il

לפתע הבהיר שרבו יוסף נראה חיוור, הוא ניגש אליו, "זה שום דבר", ענה רבוי יוסף, "פשוט יהודי אחד הכנס את רגלו למים ואמר - אוי, זה חם כמו הגיהנום". כsshמעתי את המילה 'גיהנום' נהיה לי רע מלחמת הפחד הנורא, וכעת עלי להירגע ולהזoor לעצמי."

רבי ראוון קרלנטשטיין עם סיפור ששמעו מרבי שלום שבדרון על איש מיוחד

לא הייתה לו ברירה, הילכו יחדו בדרך והאבל התהיל לספר לו סיפוריו מעשיות... אמר לו רבוי יוסף: "ראה נא, בדרך הילך מביתו לשינה את כל מסכת כתובות, כתעת עלי ללימוד את כל מסכת יבמות. אם אשמעו את סיפוריו המעשיות שלך - כיצד אוכל ללימוד את כל המסכת?!"

שאלתי את רבוי שלום מדוע לא שמעו עליו בירושלים, והוא ענה לי: "בתוקפה היה לא היה 'בן יחיד' בירושלים, היו שם הרבה תלמידי חכמים, מתמידים ויראי שמים..."

הוא המשיך ומספר לי שהייתה אותו פעם במקווה, ולפתע הבהיר שרבוי יוסף נראה חיוור, היה נראת שאינו חש טוב. ניגש אליו רבוי שלום ושאל אולוי הוא צרייך עזרה. "זה שום דבר", ענה רבוי יוסף, "פשוט יהודי אחד הכנס את רגלו למקווה ואמה: 'אוי, זה חם כמו הגיהנום'. כsshמעתי את המילה 'גיהנום' נהיה לי רע מלחמת הפחד הנורא, וכעת עלי להירגע ולהזoor לעצמי..."

רבוי יוסף הגן הצדיק התפלל בבית הכנסת מסוים בירושלים. פעם אחת בלילה שבת, כיבדו חזון גדול לעברו לפני התيبة בקבלת שבת. הלה הראה את כל כוחו וגבורתו ומשך את התפילה. ורבוי יוסף, שכאמור התפלל שם, אמר לעצמו, נו, אין לי זמן לחזנות הזו... ותוך כדי שהוא מדבר לעצמו עשה בכתפיים תנועה המביעה חסור שביעות רצון.

החזון קלט את התנועה בזווית עיניו, וליבו נפל בקרבו. עד עכשוי היה בטוח שכולם מתמוגגים משמחה, מרגשים גן עדן בעולם הזה, והנה הוא רואה שאותו צדיק לא מרוצה מהחznות שלו. כל החשך יצא לו והוא סיים להתפלל מהה, כמעט ללא ניגונים וקטוע חזנות. רבוי יוסף שם לב שהחזון הפסיק את קטיע החznות, ואז הלמה בו ההכרה, שהלה ראה את התנועה שעשה בכתפיים, והביעה חסור שביעות רצון מחznותנו. הוא הزاد עזע!

אחרי שישים תפילה מעריב (הוא היה מאיר בתפילה) התיעיש מבית הכנסת הילך היישר לבתו של החזן ודפק על הדלת. בני הבית תמהו: מי דפק עכשו בדלת? הלא כל היהודי נמצא עכשו בביתו ועשה קידוש, או שהוא כבר באמצע הסעודה. פתחו את הדלת, והנה בפתח עומדת הגן רבוי יוסף שמלבבץ.

רבוי יוסף נכנס פנימה, והתנפף על החזן בכבודות נוראות (שבשתו) תוך שהוא מתחנן לפניו: "תרחם על הנשמה שלי, תמחל לי על מה שעשית לך, אני מבקש מהילה!" בכה והתנווע, "אנא מחל על מה שעשית לך!"

הפחד מפגיעה היהודי - חייב להיות נורא, בין אדם לחברו, כמה נורא ואיום!

(מתוך 'יחי ראוון')

"**יאלה היפשטים אֲשֶׁר תָּשִׂים לְפִנֵּיכֶם**" (שמות כ"א, א')

פרשות משפטים עוסקת בהלכות ובחויבים שבין אדם לחברו – הוא בקום ועשה והן בשב ואל תעשה. שני חלקו התורה – בין אדם למקום ובין אדם לחברו, צמודים זה לה, הולכים ביחד.

הפחד מפגיעה ביודוי

צריכים לדעת דבר אחד כביעתא בכותחא:

חו"ל אומרים באבות (ד, א): "איזהו מכובד? המכבד את הבריות", ומביאים לכך ראייה, שנאמר (שמואל א' ב, ל): 'כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו, כלומר, הקב"ה אומרת: מי שיכבד אותי – אני אכבד אותך'

ולכאורה זו ראייה רקשמי שמכבד את הקב"ה והקב"ה מכובד, אך מה הראייה מכאן שהמכבד את הבריות הוא עצמו נשעה מכובד?! לדענו מכאן, אומרים המפרשים, דבר נורא ונפלאי! התנא מביא ראייה: אם אדם מכבד את הבריות, הוא בעצם מכבד בכך את הקב"ה, כי "בצלם אלוקים עשה את האדם". היהודי הוא בן המלה, "בני אתם לה' אלוקיכם" וכשמכבדים את בן המלך – אבי המלך מתכבד בכך. כבוד הבריות הוא, כאמור, כבוד ה', כבוד השכינה.

"כי מכבדי אכבד" – אם אתה מכבד אותך, על ידי הכבוד שאתה מעניק לנו, גם אני מכבד אותך, נמצא "שאיירו מכובד" – המכבד את הבריות". זהה גישה שונה לבנת המושג 'כבוד האדם', ליחס אל המצוות שבין אדם לחברו, כמה צריכים להיזהר בכבוד הזולתי! אלו הם דברים נוראים, מושגים אחרים למגורי!

סיפור לרבי שלום שבדרון צ"ל: היה היהודי בירושלים, מתמיד גדול וירא שמים רבים. על התמדתו הגדולה נתן למדוד מהמעשה הבא:

רבוי יוסף התגורר בעיר העתיקה ולמד בשכיבת "עץ חיים" בעיר החדשה, מדי יום היה הולך את הדרך הארוכה מביתו עד הישיבה. פעם אחת כשיצא מהישיבה לחזור לביתו, הציע לו אחד הארכיכים: "אולוי אבואה אתרן ונלך ביחיד?" אמר לו רבוי יוסף: "לא, אל תבוא איתי, אני מבקש!!".

"למה לא?" תמה הארכיך, "טובים השניים מן האחד, נלך ביחיד!" "אני יכול, קשה לי, ברצוני לлечת לך, יש לי עניין גדול בך... אבל הלה בשלו: "אם בין כה וככה אתה הולך, למה לא נלך ביחיד?!"

רבי ראוון קרלנטשטיין צ"ל

מי חשש שהנהה מלימוד התורה יכול להיות בגדר 'שוחד'? והאם משלוח מנות לרבניים - יש בו חשש שוחד?

הليمוד לשם איזה הנאת הלב שלא מצד הטוב, אין זה מגרע את כל לימודו לשם, כי אם למד בלי שמחה וחיות לא יבלעו דברי תורה בעצמותיו.

אבל ייחידי סגולה חששו ממדוקות של הרגשת הלב הבא שלא מן התורה, מה גם שסבירא נאה היא שוחד גדול לקיימה, لكن היה בודקה שוב ושוב עד שעמده ב מבחנן האמת.

מנาง ישראל לשלוח ביום הפורים משלוח מנות איש לרעהו, ובבים אף שולחים מנות מכובדות לרבני העיר ולדייניה, ויש לדון האם אין במשלוחי מנות אלו מושם שוחד. בשוו"ת 'דבר שמואל' (רבבי שמואל אבוחב סי' קצא) דין לגבי בעל דין שישלח לדין דין אותו משלוח מנות, האם יש לפוסלו מלבדן את המשלה. וכתב שם שהכל תלוי לפי העניין וראות העינו, שאם מקובל בעיר לתת משלוחי מנות לדין, גםishi שהוא לא דין אוטם, ונראה מהענין שגם הבעל דין זהה נהוג כמנהג הקהיל, אין לפוסלו.

אולם אם נראה מהענין ומסגנון המשלה, שלוחה זאת במיחוד משום דין אותו, יש להתרחק מזה ולא לקבל כלל.

מה ראוי להביא את דברי 'כסף הקדשים' (להגה"ק מבוטשאש בהגחות על שו"ע חומ"ס סי' ט. סע' ב), שכבר כמה שנים שאיןני רואה את משלוח מנות של פורים כמה שלוח כל אחד ואחד, רק זוגתי תחמי' מקבלת, ואיש אחד כותב כדי לדעת למי להשב משלוח מנות ואני רואה כלל, אמנם כתוב שזה לפנים משורת הדין, ע"ש.

"ישתוד לא תקח כי השוחד עיר פקחים" (שמות כ"ג, ח) בהקדמת 'נפש החיים' מרבי יצחק בן של הגר"ח מולוזין זצ"ל כתוב, שריגל היה על לשונו של אביו של הגר"ח, שכל החידושים שמחדש בגמרה רשי"ז תוס' או בשוו"ת, ושיעירה דעתו שליבו שמה מהפלפול, חשש שננהה מדברי תורה, והיה קרוב בעיניו שהחידוש אויל אינו אמיתי של תורה, ובדרך בדיחותא היה אומר שזה נחשב אצלם לשוחד', שימוש עצמו בשם מה שמספרתו, והוא מתיגע לסתור דברי עצמו ולהזכיר ולשנות דבריו, וסקל בפلس איך להעמיד על האמת בסברא ישרה, ע"כ. ולכוארה על מחשבה זו שחו"ב, שהנהה מדברי תורה הם כמו 'שוחד' בעיניו, קשה מדברי 'האנני נזר' בהקדמה ל'אגלי טל', שכתב שעיקר מצות לימוד התורה הוא להיותSSH ושם ומטענו בלימודו, אז דברי תורה נבלעים בדמותו ומאחר שננהה מדברי תורה הוא נשעה דבוק לתורה. ואיך אמר כאן הגר"ח, שחו"ב לננהה מדברי תורה, עד כדי כך שזה כמו שוחד?

ובאר הגר"א יונטרוב זצ"ל (בפירוש יarat חיים לס' נפש החיים עמ' ז) שזה לא קשה, משום שם שנאמר כאן על הגר"ח ז"ל, והוא רק כפי דרגתו שידע לשקל בחוט השערה דאפשר שנכנס כאן הרגשה צדדית. ומה שכתב ה'אנני נזר' הוא לאפוקי שם לימוד בלי שמחה בתורה ותענווג בסברא, לא יכול להתגדל כלל, וזהו צורת הלשמה שיכול הלומד להתעלות על ידה ולא לחוש אولي התערבה כאן אייזו הרגשה של הנהה שאינה אמיתי, ואף אם יתערב עם

מהו המקור לחbos "שטרימל" בשבת?

שבת, מפני שהتورה הרי נתנה בשבת, והcobut ירמז על כתור תורה" שנitin לנו בשבת מצד "נשמע" כנזכר לעיל, והוסיף שעל סמרק זה, יש נהוגן ללבוש על הראש גם בט"ו אדר [שושן פורים] כובע זו של שבת, והוא לرمז דברינו הנזכרים לעיל, מפני שבושוּן נפעל בו הנס על התחדשות הנשמע בדברי תורה, וכמו שאמרו הדר קבלו בימי אחזורוש מהאבת הנס, וביחוד ביום זה יומ טוב של שושן שהיא התקיקון על קלוקול העצלות בדברי תורה, ועל ידי מחיית עמלק ביום מה, הוחזר לנו הכתר של נשמע.

"ייאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע" (שמות כ"ה, ז) בספר 'פרי צדיק' (רבבי צדוק הכהן מלובלין זצ"ל - שושן פורים אות א), מביא את הגמ' (שבת פח) "בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, באו שישים ריבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל וקשרו לו שני כתירים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע". ובאר שענין "נעשה" הוא מעשה המצוות בפועל, ו"נשמע" הוא העסק בתורה, להיות הלב שמע לדברי תורה, ומוכיח שם מהמדרש שגם לאחר שחטאו ישראל בעגל, בכל אופן הכתר של "נשמע" נשאר לנו על ידי עסוק התורה.

וכתיב שעל זה נפתחה המנהג בישראל, ללבוש בשבת על הראש כובע משונה בתוארו, מאותו שלובשים בימי החול, והוא מكيف הראש כעין עטרה, מה שאינו כן בשאר הבדדים, שמחלייפין אותם רק בימה שלובשים בגדים חשובים יותר ולא בתמונה אחרת מיוחדת.

קטן שעשה עבירה בקטנותו האם חייב לעשות ע"ז תשובה לכשיגדל?

ואכפיה), שכטב שכפהו משום שشرط שטר חבירו בילדותו, משמע שקטן שהזיק חייב לשולם כשהגדל.

וכ"כ הט"ז או"ח (ס"י שמ"ג סק"ב) שמרשי"י יש ראה למש"כ הרמ"א שם (מהתורמת הדשן סי' ס"ב), שקטן שעבר עבירה אף דלאו בר עונשין הוא מ"מ טוב שיקבל ע"ז דבר לתשובה. וביחד"א (mdbar קדמות מערכות כי אות ג') מביא בשם האריז"ל, שהחצדיים בגין עדן רוצחים עלולות לעלה יותר, מדקדקים על מה שעשו בקטנותם בני ז' או ח' שנים לאביהם ולאם.

ועיין בשבת (קנו), מי שנולד בשבת - ימות בשבת בגל שחיללו שבת בילדתו הע"פ שהיה קטן, ובשו"ת מהרי"ל (ס"י ר"ג) תמה השואל שהלא מעשים בכל יום שנולדים בשבת ומתיים ביום אחרים. והשיב לו המהרי"ל, שאפשר שלא חיללו עליו את השבת כי נולד ע"ז גוי או בימא או בלילה לאור נר שבת וכדומה, ועי"ש עוד שיבש.

وعי' בשו"ת נחל יצחק (להגאון ר' יצחק אלחנן זצ"ל, סי' ז' ענף ד'), שז' מצוות של בני נח מוטלות גם על הקטן עצמו כשהגיאו לכלל דעת, דרבנן נח ליכא שיעורים.

"וב' יגף שזר אויש" (שםות כ"א, ל"ה)
רש"י: שור איש - שור של איש. המכילתא: שור איש - להוציא שור של קטן, שפטור על הנזק.
בספרי הרשונים והארונות מובא נידון גדול, אם קטן שעשה עבירה או נזק, יש לו לעשות על זה תשובה כשיגדל. בספר חסידים (אות תרצ"ב) כתוב, שככל העוונות שהקטן עשה וזכור אותם - צריך לעשות עליהם תשובה. וכן מבואר לכוארה מרשי"י (ב"ק צח: ד"ה

دلיקה שפרצה בשבת, בבית אדם שיש לו כת"י יחיד של חידושי תורה שכתב כל חייו, ויש חשש של פיקוח נפש אם יודע שנשרפו - האם מותר לכבות הדליקת?

הרופאים סוברים שע"ז שהרגו זהה, אז אביו או אחד מקרוביו ימות מגודל הצער שהוא לו בmittato של זה, אם בכ"ג ירגגוו בי"ד להלך חייב או לא, והשיב שם"מ ירגגוו זהה החיב. ומוסיף שם שאמנם בסוף ימי היה נראה שחזר בו מזה, וס"ל שלא ירגגוו בכ"ג שמסכן חייל אחרים ע"י הריגתו.

"אם בפחה תרת יפצא הגב ונפה וימות" (שםות כ"ב, א)
בספר 'שמירת שבת ההלכתה' (פמ"א העלה ח) הביא מהגרש"ז אוירבאך זצ"ל שהעיר מודיע בבא במחתרת מתירין להרוג את הגנב אפילו בשבת כדי להציל את הגנב ממומו.
ובכיבוי דליקת שפרצה אצל אדם שככל וכמוש נשרף, יוכל בעקבות זאת לחות ולהסתכן - לא מתרים לכבות בשבת. דהא ידוע שע"פ רוב, בשעה שצריכים לבשר לאדם בשורה רעה כזו, חוששין לחיו ומזמין רופא שהיא נוכח בשעת מעשה, וכיון שכן מודיע אסור לחלל שבת?

ומביא שם מקונטרס 'עובד אורח', שנידון זה שייר' גם באיש אשר זיכהו ד' בחיבוריו כת"י שעדיין לא נדפסו, דלפעמים הו"ל ספק פיקוח נפש, ומדוע לא מצינו שמתחשבין בחיבבי מיתות בי"ד עם הצער וספק סכנה של הקרובים, ע"כ.
לגביו הנידון המופיע בעובר אורח, הנ"ל מצאתי, שכתב על זה בספר 'מצין מלול יופי' (להג"ר א' בניצל שליט"א עמ' פ"ט) "שאלתי קמיה דהגרש"ז אם בי"ד פסקו על אחד שחייב מיתה או מלוקת,

סיפור בהמשכים

מאთ: יעקב א. לוסטיגמן

תקציר הפרקים הקודמים:

המשכים
בבבון
המשכים
בבבון
המשכים
בבבון

את כתיבת החלק השישי והאחרון של המשנה ברורה, ונאלץ להזכיר את זמנו בעייר לעיסוק בצרכי ציבויו. כספים התמיכה המושלתייה הגיעו, מושל המחו מואוד מעוניין לעזור יהודים, אך ראש האצילים הפלני אינו מצליח לכבות את שנאת היהודים המפעעת בו, ומתעורר לערעות היהודים.

בתיהם של החפץ חיים ובני משפחתו נשרפים בשרפפה השנייה שפקדה את רадין, וכילתה את כל הבתים ששרדו את השרפفة הראשונה שפרצה השנה קודם לכך. החפץ חיים שאיבד את רעייתו בין שתי השrapפות, שbor ורוצח Ark אין נכנע למצב מותאם בכל כוחו לסייע לתושבי העיירה שאבדו את בתיהם. בינו לבין הוא נאלץ להפסיק

פרק י"ב // נישואין שניים

עליה נסוב סיפורנו, ובה היה כבר כבן 66. למגינת לבו של החפץ חיים, החליט בנו רביה אריה ליב לעקור מראדין, ולבור להתגורר בעיירה גורדנא. רביה אריה ליב עצמו חף להישאר בראדין, אך רعيיתו הייתה זו שהתקשה על מעבר לגרודנא או לעיר גודלה אחרת. החפץ חיים ניהול ויכולת מר וכאוב עם בנו, ציין כי על אף שבנותיו גם הן מתגוררות לצד, הוא אינו יכול לסגור על כך, משום שהוא חשש שאם יציעו לחנינו הגאנונים משרה של רבנותם בעירם אחרות, הם לא י הסטו לקבל אותה, ובסתומו של דבר הוא עצמו ישאר לבדו.

"הלא טרם סיימנו לכתוב את המשנה ברורה", הlion החפץ חיים באזני בנו, "וגם יש לנו עוד מלאכה בליקוטי הלכות בעניינים אחרים. עלייך סמכתי כל השנים שתסע אוטי לעת זקנתי, וכעת אתה מבקש להרחקך נדוד ולעקור מעירנו".

רביה אריה ליב הבטיח לחפץ חיים כי הוא עצמו יבוא לבקרו לעיתים תכופות ויישאר בبيתו משך שבועות וחודשים יחד עם בנו הבוחר, אך החפץ חיים לא קיבל את דבריו ובתוך הויכוח הפטה: "לא יהיה לי מנוס אלא לישא אשה אחרת כדי שלא אשאר בלבד לעת זקנתי".

רביה אריה ליב העביר לנשות ביתו את כל הדברים ששמע מאביו וניסה לשכנע אותה לחזור בה ולהסכים להתגורר בראדין, אך היא דזוקה התגברה בהתנגדותה וטענה כי אדרבה, זו בלבד סיבה טוביה מספיק שלא להתגורר על יד החפץ חיים, כדי שיישא אשה נספת לאחר פטירת רעייתו, נשא החפץ חיים כשותפים לאחר פטירת רעייתו, ובן ובת נספים: רביה אשה אחרת, וממנה נולדו לו בן ובת נספים: רביה אברהם הכהן אשר לימים היגר לקנדזה שם כיהן כרב בית הכנסת, ולאחר מכן עבר לנוי יורק בה נפטר ללא ילדים, ובתו העזירה של החפץ חיים מורת פיגא חייה, אשת הגאון רבוי מנדל זקס, ואמו של הגאון רבוי היל זקס צצ'ל ראש ישיבת 'כנסת הגדולה' במודיעין עילית, ומראשי ישיבת חברון. המשך יבוא בעז'ה.

מעורבותו של ראש האצילים בילדא, הייתה בעוכרים של היהודי העיירה. בשל כך, הסכם שהוקצה לטובת שיקום העיר, שעמד על 25 אלף רובלים, התחלק באופן לא שוווני בין התושבים. ראש האצילים החליט להעניק לתושבי העיירה הערלים עשרה אלף רובלים, למרות שהם מנו כשים משפחות בלבד, ואילו התושבים היהודיים שמנו למעלה מ-150 אלף, לא קיבלו הסתפק ב-15 אלף רובלים בלבד. עם זאת, החפץ חיים עצמו זכה ליחס מיוחד על ידי הרשויות והתושבים הערלים, בשל הבודד הרבהו אליו כולם. הרשויות אף הציעו לו להקים את ביתו החדש, במקום זה היישן שעליה בהבאות, על גבי קרקע עירונית אותה קיבל חינם אין כסף. אך החפץ חיים לא אבה לקבל מותת חינם מאות הנוכרים, והעדיף להקים את ביתו על חורבותיו של הבית הישן, לצד אחוותו, בנו ובתו שניצבו בחצרו בימים שלפני השרפفة הגדולה.

בחצי השנה שלאחר השרפفة השנייה, עוד עסוק היה החפץ חיים בעזירה וסיווע לתושבי העיר, בטיפול בהגעת הכסף, בקבלת הפנים למושל המחו ובחולקת הכסף בין תושבי העיירה היהודיים. כמו כן עמלו החפץ חיים ובני משפחתו על גיוס כספי תרומות מתושבי העיירות האחרות, ועל אספקת מזון ובגדים מחממים לתושבי רадין שאיבדו את כל רכושם. אך חצי השנה כבר עברה, החורף שוב מבאים להגיע במלוא עוזו, התושבים כולם כבר השתכנו בבתיהם שכבר עמדו על תילם או בבתי שכניםיהם שאירחו אותם עד שישיימו את בנייתם, ורק החפץ חיים ובני משפחתו נותרו תלויים וועודדים, מנייעים שאירחו אותם עד שישיימו את בנייתם, ורק החפץ את כל העשייה בראדין, אך חסרי כל אחזקה של ממש באדמותה השחורה והבוצית.

באותה העת גברו בלבו של החפץ חיים התשוקה והרצון לעזוב את העיירה, ולעלות לארץ חמדת אבות. אלא שבסכל פעם צצו מחוביות חדש שאליזו אותו לדוחות את הנסעה עוד מעט, עד שלבסוף החלטת להישאר בראדין, בה התגורר כבר יובל שנים מאז נישואיו לרעייתו בהיותו בן 16, ועד אותה העת

הדירה רשומה בטאבו אבל אף אחד לא מיהה בפועל שכבר גר בנכס 3 שנים...

זווית הלכתית לדף היום מסכת Baba Batra פרק חזקת הבעלים דף כה'

לרשום בטאבו, והאריך בזה בספר פתחי חושן קניינים פרק ב' הערה י"ד בדעתות האחרונים אם רישום בטאבו מעכט את הקנייה מצד דינה דמלכותא, ומצד שאין סומר דעתו כאשר אין טאבו.

פנוי עמונה

א. אכן יש שטחים בארץ ישראל שאין עליהם טאבו, כגון הנושא שמשער CUT את התושבים "פינוי עמונה" שהיה נידון על קניית הקרקע לאחר שהחזיקו בה למשך מג' שנים ולא היו רישומים בטאבו באותו איזה, ולא ניכנס לטעמים ביחסוניות ומדיניות שהובילו במצב שאליו הגיעו, השם ישמרנו מכל אוביינו מבית ומוחז.

עדוע על בנייה בגג

ב. מעשה שהגיע בימים אלו לבית הדין, באחד שבנה על הגג והוריש את הדירה לבניו וכעבור כמה שנים ערך השכנ מקומה תחתונה על היורשים שיש לו בעלות בגג והבנייה בשטח השירך לו, והיורשים אינם יודעים אם אביהם קנה ממנו בכף או בהסכמה, וההלהכה היא שטוענים לירוש.

אך המערער הפтиיע בטענה חדשה שדיירתו רשומה על שם אשתו, ומילא הדין שאון מחזיקין בנכסי אישת איש. כמו כן שא"א להביא כאן מסקנת הדברים לפי ראיות ומסמכים של שתי הצדדים.

עכ"פ למדנו שכיוון שהיומם רוב הקרקעות רשומות ע"ש בעל והאישה יש ליתן את הדעת בדייני חזקת דין שאין מחזיקין בנכסי אישת איש.

אכן בנדון זה שבנו על הגג מועילה חזקה בנכסי אישת איש לפי שיטת הרמ"ה שהביא הטור (ס"י Km"ט סעיף ה') שכחփר בורות שיחין ומערות בקרע יש חזקה גם בנכסי אישת איש.

איסור הליכה לערכאות

ג. מה שלמדנו בפרשת השבוע שני"א "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" לדון בפניו ב"ד של דין תורה ולא לפנות לערכאות חס ושלום.

והש"ת יתן לבנו ללמידה וללמידה לשמר ולעשות את כל דברי התורה באהבה.

פרק זה עוסק בערעור על בעלות בקרקע כאשר הקרקע מוחזק ביד אחד, ובא מעורר וטוען בעלות ומביא עדים שמדובר שמדובר היתה שלו בעבר והמוחזק טוען שקנה אותה ואין בידו הוכחה לכך, אמרו חכמים שם המוחזק יושב בקרקע כבר ג' שנים אין המערער יכול לסלוקו, ונאמנו המוחזק בטעنته שקנה את הקרקע. טעם הדבר, כתוב הרמב"ן בדף מא' שאחר שישב שלוש שנים ולא מיהה המערער זה הוכחה שבאמת קנה, שאם לא כן לא היה שותק המערער, ולכן מאמינים לו מקנה ואבד שטרו.

הנמקי יוסף (דף יד' בדף הר"ף) כתב שזו תקנת חכמים כדי שהקונה לא יצטרך לשמר את שטרו, והקצת החושן סי' ק"מ סק"א החזיק בדעה זו ע"ש.

תנאי ראשון לחזקת ג' שנים שיטען המוחזק שקנה ואבד שטרו אבל אם אינו טוען בעלות רק יש כל זמן שלא מיחו בו מוציאין מידו.

אכן אם קנה מאדם אחר או שירש מאביו ואני יודע אם המוריש קנה, בית דין טוענים עבورو שמסתבר שמורישו והמוריך לו קנו, ואני צריך לטעון בעצמי.

והנה כהיום כל מכירת דירה רושמים בטאבו ממילא נדייר לדון בדייני חזקת ג' שנים, אך פעמים מסיבה מסוימת מעוניינים שלא

האם איסור צער בעלי חיים כולל גם את בני האדם?

מהו המקור לאיסור זה? והאם מותר לצער בעלי חיים לצורך-human?

ונחלקו הפסוקים אם איסור זה אמר דווקא כמשמעותם בחייהם, או שגם בהמתנם עובר על איסור זה; וכן נחלקו אם מותר לצערם לצורך-human. ולהלכה - מותר הן לצערם והן להמיתם כשייש בדבר צורך ותועלת לאדם; ועם זאת, יש להמנע תמיד מעשאים אכזריים, שאינם מתאימים לבני אברהם יצחק ויעקב, ואין לעשותם אלא

לצורך הרוחני, כגון פרנסה, רפואי, או מניעת נזק מבני אדם.

יש מהאחרונים שכתו, שאיסור זה של צער בעלי חיים והחובה להציגם מצער, מתייחס גם לבני אדם, ככלויו, אם הקפידה התורה על צער בעלי חיים, קל וחומר שהקפידה על צער האדם. אך יש שכתו שלא הקפידה תורה באיסור זה אלא על צער בעלי חיים, שאין להם דעת ונפש המשכלה שבעזרתנו יכולים לשאת את סבלם, אבל האדם, יכול להתיישב בדעתו ולחזק את نفسه לסבול את הצער, ולכך חובה זו של הצלת בעלי חיים מצער אינה מתייחסת לאדם. (ויתכן כי דבריו אמורים רק באדם שאכן יכול לישב את דעתו, ולא בלבד, בחסר דעת וככיוון בהם).

[ב"מ לב, א, וראשונים שם;

ראשונים שבת קכח, ב; מז"ג לרמב"ם ג, יז; חינוך מה;

ב"י ושׁו"ע חוו"מ ערבית, ג' וט, וסמ"ע יג; שו"ע אה"ע ה, יד; ועוד]

הרב יעקב ברוגמן

בפרשת השבוע נאמרה "כי תראה חמור שנאנך רגץ פחת משאו וקְרַלְתָּ מֵעֹזֶב לוֹ עֹזֶב תִּعְזֹב עָמוֹ"; ומפרש רשות: "עזוב תעוזב עמו, לפך המשא". ובפרשתי תצא נאמנה: "לא תראה את חמור אחיך או שזו נפלים בךך והתעלמלת מכם קם פקם עמו"; ומפרש רשות: "האם תקים, זו טעונה, להטעין משאו שנפל מעלייו".

בגמרה נחלקו תנאים ואמוראים, אם האיסור לצער בעלי חיים הוא

מדורית או מדרבנן; ולדעת

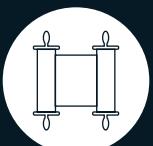
רבים מהראשונים, פסוקים אלו הם המקור לאיסור זה, לדעת הסוברים שהוא מדורית. יש שכתו שיתכן כי מקורו הוא מהאיסור האמור בפרשתי כי תצא: "לא תקח סור בךישו". ויש שכתו שהאיסור נלמד מגערת המלאר בבלעם: "על מה הփית את אתך", ככלומר מודיע היכית אותה שלא לצורך (ראה להלן). ויש שכתו בדעת כמה מהראשונים שאיסור זה הוא הלכה למשה מסיני.

וכן פסקו הבית יוסף והרמ"א, שאיסור צער בעלי חיים הוא מדורית. וכך שאנו למדיות ממצות פריקה וטעינה, שמלבד האיסור לגרום להם צער, יש אף חובה להציגם מצער ולהוציאם ממizer, ולכן, לדוגמה, אם אדם רואה ברחוב העיר חתול או בעל חי אחר שנפל למקום שאינו יכול לצאת הימנו, חובתו לסייע לו לצאת משם.

- מדוע פתחה התורה את המשפטים 'דווקא במצבות עבד עברי'?
- מהו היחס הנכון לספרי הקיצורים שנתחברו בכל דור?
- האם על האדם לצפות לברכת ה' עלי'?
- מהי מעלהה של הפשרה על די תורה?

השאלות
בפרשנות
השבוע

כל התשובות בספר 'דרש דוד על התורה' לרכישה התקשרו 02-5609000

חבל על כל יום!

הצטרף לתוכנית הלימוד על 'הדף היומי' ו'הדף היומי בהלכה'

02-560-9000: **חייב עכשווי:**

כאן ניתן להשיג את:

כשרות המאכלים

לקראת שבת מרכבתא

החל מהשבוע פרשת משפטים ניתן יהיה להשיג את העлон 'לקראת שבת' בגרסה המודפסת, במקומות ברוחבי הארץ כדלהלן:

ירושלים

'גלא פז' - רח' מלכי ישראל 5 גאולה
ישיבת מיר בBUYN המרכזי - רח' בית ישראל 3
ספרי 'אור החיים' סנטר - רח' חבקוק 2 מא"ש
פייזחי כהן - רח' חזון איש 28 רמת שלמה
ספרים ברמות' - רח' נוף רמות 74 רמות
משרד 'דרשו' - רח' הקובלן 45 הר נוף

בני ברק

'גלא פז' רח' רבינו עקיבא 88
הימיש סלולר בBUYN ב"ב:
• חזון"א 23
• ירושלים 22
• עוזרא 32
ספרי 'אור החיים' - רח' נחמה 28

בית שמש

ספרי 'אור החיים' - רח' נחל ניצנים 3
ישיבת "תורת חיים" - רח' אור שמה 17

קרית ספר

מקווה אבני נור - רח' אבני נור 18
ישיבת 'אחים' לצעירים - רח' נודע ביהודה 40

ביתר

ב'המ"ד קארליין - רח' פחד יצחק 5 גבעה B
שטיבלאך אלמיין - רח' נדברנא

שאלה
052-7181253

הרה"ג אליהו חיים פנהשי שליט"א
מחבר הספר "הכשרות למעשה"

צלילת כבד

כיצד סדר צליית כבד לכתילה?

ג' ימים מהשחיטה: בשר בהמה או עוף, וכן כבד שעברו עליו ג' ימים מהשחיטה [27 שעות], נאסר בבישול ומותר בצלילה בלבד. מבואר בשו"ע (יו"ד סימן טט ס"ב).
כיסום הבשר המשוק לחנויות, בין עוף לבין בהמה - נמלח והודח כדי, כך שאפשר לאלוות ולבשל לכתילה.
בשר הכבד משוק לחנויות חי, ויש לתת את הדעת כאשר רוצים לבשלו לאחר הצלילה, כמו זמן עבר מעת השחיטה [בכשרויות בד"ץ מופיעים שעה ותאריך].

כאשר הכבד היה במקפיא ולא רק בקיורו - נחלקו הפוסקים האם נחשב כאבן, ויש למנות ג' ימים מיום ההפשרה, או לא. דעת הגרא"ח קנייבסקי שליט"א - להקל בכבד שהיה במקפיא יותר מג' ימים, שניתו לבשלו לאחר הצלילה.

דדחה קודם הצלילה - יש להודיעו קודם הצלילה מהדם שעליו. מבואר בשו"ע (חו"ד סימן עז ס"ב). כיים מקרים שבהזאת יותר, היות והכבד עובר היטב הדחה בנסיבות. אלא שיש להודיעו מפני החיתוכים שעושים בו. ובפרט כאשר נתונים עליו מעטמלח כמבואר ברמ"א (סימן עג ס"ה).

שיעור הצלילה - מעיקר הדין, אם צלה את הכבד חצי צלייתו - דהיינו בכך. מבואר בש"ר (סימן עג סק"ב). אבל בימינו, שאין בקיאים מהי חצי צליה, נהגים לצלותו צליה גמורה. והיינו כמו שהוא טוב ומוכן לאכילה.

דדחה לאחר הצלילה - יש להדיח את הכבב לאחר הצלילה. מבואר ברמ"א (חו"ד סימן עז ס"ב). ואם לא הדיח בדייעבד מותה.

לדעת בני ספרד, כאשר אוכלים את הכבב צליים ללא בישול לאחר מכן, אין צורך להודיעו לאחר הצלילה.

הגמרה הגדולה של ארגון אחינו'

50.000 ש"ח ומתנה מיידית בשווי 1.700 ש"ח

מקבלים מתנה בשווי 202 ש"ח

בנוסף בפרס 3 ש"ח zusätzlich מזון מומלץ בשווי 1.700 ש"ח
בנוסף בפרס 202 ש"ח zusätzlich מזון מומלץ בשווי 1.700 ש"ח

מקבלים מתנה בשווי 320 ש"ח

בנוסף בפרס 3 ש"ח zusätzlich מזון מומלץ בשווי 1.700 ש"ח
בנוסף בפרס 320 ש"ח zusätzlich מזון מומלץ בשווי 1.700 ש"ח

נקודות נוצרדים זמינים לתצערך לספריל הליטורט בחלוקת של תורת ג"ע ארגון אחינו', ח"ן. בחלוקת של קידושים וכן בחלוקת מזכירות קידושים. ארגון אחינו' כשלעצמו עם ארגון ידרשו' מוסמיכים אחוריו, להאר שמות ביזמי הרביים ובזכירות לזרוי דורות.

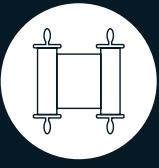
בנוסף לארון אחינו' גן, וכן לארון טנק כבישות קידוש, מתנה מיידית בתמורה על טמי' ידרשו' שיבנו את שוכן המתנה, וככנתנות נשותן.

בנוסף בפרס 3 ש"ח zusätzlich מזון מומלץ בשווי 1.700 ש"ח	בנוסף בפרס 3 ש"ח zusätzlich מזון מומלץ בשווי 1.700 ש"ח	בנוסף בפרס 3 ש"ח zusätzlich מזון מומלץ בשווי 1.700 ש"ח	בנוסף בפרס 3 ש"ח zusätzlich מזון מומלץ בשווי 1.700 ש"ח	בנוסף בפרס 3 ש"ח zusätzlich מזון מומלץ בשווי 1.700 ש"ח	בנוסף בפרס 3 ש"ח zusätzlich מזון מומלץ בשווי 1.700 ש"ח	בנוסף בפרס 3 ש"ח zusätzlich מזון מומלץ בשווי 1.700 ש"ח	בנוסף בפרס 3 ש"ח zusätzlich מזון מומלץ בשווי 1.700 ש"ח	בנוסף בפרס 3 ש"ח zusätzlich מזון מומלץ בשווי 1.700 ש"ח
מקבלים: על מזמין בזרוי דורות								
בנוסף בפרס 202 ש"ח								
בנוסף בפרס 3 ש"ח								

מתנה בשווי 805 ש"ח מתנה בשווי 1.127 ש"ח מתנה בשווי 1.145 ש"ח מתנה בשווי 1.182 ש"ח מתנה בשווי 1.194 ש"ח מתנה בשווי 1.195 ש"ח מתנה בשווי 1.196 ש"ח

להשתתפות בהגמרה מוקד 'אחינו' ודרשו': 50009000-560-52

סיכום שבועי בדף ה'יום בזהלכה

בחורי ישיבה - האם מברכים את 'ברכת האורח'? מה מברכים על מיצ ענבים מפוסטר? ומהי ברכותם של גרעינים לבנים?

'ברכת האורח'

- שלושה אנשים ויתר האוכלים יחד (וכל אחד אוכל מלחמו הפרטני) – ראיו שהגדול שבם בחכמת התורה יזמן. ואם אחד מהם גדול בbekiahotו מוכלים, ואחר גדול בפלפולת השולחן – הבקי עדיף.
- האוכל אצל אחר צריך לככל בברכת המזון ברכה לבעל הסעודה. ובחורים האוכלים בישיבה – נחלקו הפוסקים אם צריכים לומר את ברכת האורח על אלו שתרמו את ארוחתם.
- מייקום בברכת האורח בברכת המזון; יש אומרים שמקומה לפני המילים "במרום ילמדו"; יש אומרים שמקומה לפני המילים "אותנו ואת כל אשר לנו"; יש אומרים – לאחר "אל יחרנו".
- אורח שמכבדים אותו לזמן, ראוי שלא יסרב, וכפי שאמרו חז"ל: "מצוות הבאה לידי אל תחמיינה"; יש שכותב שמטעם זה ראוי לבעל הבית לזמן תכید בעצמו.

מצות 'וקדשו'

- נאמר בתורה על הכהן: "יקדשתו", ומפרשים חז"ל: "לפתוח ראשון" – כגון בעליה לתורה, "ולברך ראשון" – להוציא את כולם ידי חובה, או לפתוח ראשון בברכה.
- ישראל תלמיד חכם, קודם לכהן שאינו תלמיד חכם. ואם הכהן גם הוא תלמיד חכם, אלא שהישראל גדול ממנו, אין חובה להקדים את הכהן לישראל, אך ראוי להקדמו.

ברכת הפירות והיין

- ליין נקבעה ברכה מיוחדת, "בורא פרי הגפן", משום שהוא משביע – "סועד את הלב", בלשון חז"ל והפוסקים – ומשפח. ואם טעה ויברך על היין 'העץ' – אין לברך שנית.
- אין שירבו בו דבר שמקובל לערב בו כדי להשבותו, או כדי לאפשר את שתייתו – אף אם היין מהוווה מיעוט בתערובת, הרינו נהשך לעיקר, וברכתו 'הגפן'.
- מיצ ענבים ברכתו 'הגפן', משום שהוא ראוי לתסוס ולההפק ליין. ומיצ ענבים שעבר תhalbך שמונע את תסיטתו – לדעת פוסקים רבים דין כיון, יש שהורה שברכתו 'שהכל'.

ברכת פירות בוסר

- פרי שברכתו 'העץ', ולא נגמור גידולו אך הוא ראוי לאכילה – לדעת השולחן ערוך והרמ"א ברכתו 'העץ', ויש אומרים שעד שהפרי הגיע לעונת המעשרות, ברכתו 'האדמה'.
- כאמור, לדעת השולחן ערוך והרמ"א ניתן לברך 'העץ' על פרי אף בתחלת גידולו; אך אף לדעתם, על ענבים אין לברך 'העץ' עד שיגיעו לגודל שבו ניתן להפיק מהם יין.
- כאמור, לדעת השולחן ערוך והרמ"א ניתן לברך 'העץ' על רוב הפירות אף בתחלת גידולם; אך אף לדעתם, אם הפרי אינו ראוי לאכילה אף בשעת הדחק, והקשרו לאכילה – ברכתו 'שהכל'.

ברכה על גרעינים

- גרעיני פירות העץ שיש הנאה באכילתם – נחלקו הפוסקים אם ברכותם 'העץ' או 'האדמה'. ואם אוכל את הפרי ולאחריו את הגרעין, לכל הדעות נפטר הגרעין בברכת 'העץ' שברך על הפרי.
- גרעיני דלעת ('לבנים') וגרעיני אבטיח קלויים הנמכרים בפני עצם – ברכותם 'האדמה', אך גרעינים שהוזיאו בבית מדלעת ואבטיח, ויישום והקשרו לאכילה – ברכותם 'שהכל'.
- השותה שמן זית בפני עצמו, לא יברך עלייו, כיון שאין הנאה בשתייתו. ושמן סודה, שמן קנולה וכיוצא בהם – יש שכותב שברכתם 'שהכל', ויש שהסתפק שמא דין כשכנן זית.

האם מותר בימינו לקרוא לאר נרות?

ומה הדין כשאור החשמל דולק יהוד עם אוור נרורה עם 'עמעם'?

אומרים שאין לקרוא לאורם.

ולדעת המתירים, אם דולקים במקום אחד נרות שמן יחד עם נרות אלו, או עם אוור החשמל - מותר לקרוא אף לאור נרות השמן, כיון שגם יכה אורם, די באור נרות האחרים ובאור החשמל, ואין חשש שיטה את נרות השמן.

וمنורת חשמל שניתן להגביר את עצמתה באמצעות 'עמעם' (דיימר) - נחלקו הפסוקים אם מותר לקרוא לאורה.

[שו"ע רעה, א, משנ"ב, א ו-ד, וביה"ל ד"ה וכוכ:]
ביאורים ומוספים דרשו, 9 ו-24]

הרב משה גryn

נر שמן או כל נר אחר שהומר הבירה שלו נזלי - אסור להטוטו או לנענו בשבת, משום שקירוב השמן אל הפתילה מגביר את בעירת הנה, ויש בכך איסור 'מבעיר'. וגורזו חכמים שלא לקרוא לאור הנר, מחשש שהוא יתר על מנת להטיב את אורו; ואף נר מוצק שהופך לנוזל תוך כדי העירה, בכלל בגזירה זו.

הנרות מוצקים בימינו, העשויים מחומרים משובחים הדולקים הطيب, ונותרים מוצקים במשך כל זמן העירה, וכל שכן אור החשמל יש אומרים שמותר לקרוא לאורם, וכן מנהג רוב ישראל; ויש

האם מותר לסהחוט חצי לימון כוס קולה קרה בשבת?

על כך ועד בדיוני איסור סוחט שהוא מתולדות מלאכת דש

או לרסקם כדי שייהפכו למשקה, וזה מכיוון שחששו שהוא לסתות גם פירות אחרים האסורים מדאוריתא כגון זיתים וענבים. לכן אסור לסתות אפילו ביד תפוזים, תותים, רימונים, אשכוליות, תפוחים וכדו' כדי להוציא מהם מיא, לאור כליא או לתוך משקה. אך בתפוזים ואשכוליות יש המסתפקים האם איסורם

מדאוריתא כיון שדרך רוב העולם לסוחטם.

וכן אסור לסתות לימון לתוך תה וכדו' (אף כשהיאנו רותח) אך מותר לסת פרוסות או חתיכות לימון לתוך מים קרמים או לתוך תה שאינו רותח בדרגת חום 'שהיד סולדת בו' או בכלי שלישי. **מציצת פירות בפה**

בענבים וזיתים שאיסורם מדאוריתא, הורו הפסוקים לאסור למצוץ אותם בפה כאשר מחזיקם בידו לשם כך, כיון שנחשב לסוחט בידו ואם מכניסם לפה אין כמובן כל איסור בכך. **בשאר הפירות** רבו הפסוקים להתרי למצוצם בפה גם כשמחזיקם בידו, ולכן מותר למצוצם לימון או כל פרי אחר אך יזהר שלא לסוחט ממש.

(התזכיר הובא מספרים ומקורות שונים, אך אין לפסוק ממנה הלכה למעשה ללא עיון במקורות)

הרב יצחק פוליטנסקי

סחיטת משקה מהפרי
אחד מתולדותיו של מלאכת דש היא איסור סוחט, אשר בדומה לפועלות הדישה, שבה מנתקים את המאכל מקליפתו כדי שייהי מוכן לאכילה, כך גם בפועלות הסחיטה נעשית הפרדה של הנזולים מתוך הפרי כדי שייהיו מוכנים לשתייה. אמנים במלאכת דש אין איסור כאשר מפרק אוכל מאוכל, אך כאשר סוחט ומוציא את הנזולים מהפרי, נחשב הדבר לייצור משקה חדש שלא היה ראוי לשתייה כשהיה בתוךבשר הפרי.

האיסור בזיתים וענבים
איסור מדאוריתא לסוחט זיתים וענבים בין בכלי המיועד לכך ובין ביד ואפילו כדי לאוכלים מיד - אסוח, כיון שההתורה החשיבה אותם למשקים החשובים בכל מקום לצורך שמן וין.

האיסור לסוחט שאר פירות
גם בשאר הפירות והירקות שרגילים לעפעמים לסוחט לשתייה וכדו' [ואפילו רק חלק מהאנשים] גם בהם הורו חכמים איסור לסוחט אותם לתוך כליא או לתוך משקה

